

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

7 JULI 1985

WETSONTWERP

houdende fiscale en andere bepalingen
(art. 25 tot 43 en 93)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE

UITGEBRACHT DOOR DE HEER BARZIN

I. — UITEENZETTING
VAN DE VICE-EERSTE MINISTER
EN MINISTER VAN JUSTITIE,
BUITENLANDSE HANDEL
EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN

A. Inleiding

De artikelen 25 tot 43 van het wetsontwerp houdende fiscale en andere bepalingen vallen uiteen in drie afdelingen. De eerste voorziet in de verhoging van de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg, de tweede kent Staatshulp toe aan de slachtoffers van opzettelijke

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Remacle.

A. — Leden: de heren Bourgeois, Breyne, Gehlen, Grafé, Remacle, Suykerbuyk, Verhaegen. — de heren Bossuyt, Brouhon, Collignon, Derycke, Mevr. Detiège, HH. D'Hose, Mottard, Van den Bossche. — de heren Barzin, Henrion, Horlait, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — de heren Baert, Belmans.

B. — Plaatsvervangers: Mevr. Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — de heren Baudson, Defosset, Dejardin, Gondry, Mevr. Lefebvre, de heren Tobback, Van Elewyck, Vanvelthoven, Willockx. — de heren A. Claes, Daems, De Decker, De Groot, Huylebrouck, Klein, Verberckmoes. — de heren R. Declercq, Vansteenkiste, Verniers.

Zie:

1281 (1984-1985):

- N° 1: Ontwerp overgezonden door de Senaat.
- N°s 2 tot 10 en 12: Amendementen.
- N°s 11, 13 tot 15: Verslagen.

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

7 JUILLET 1985

PROJET DE LOI

portant des mesures fiscales et autres
(art. 25 à 43 et 93)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE

PAR M. BARZIN

I. — EXPOSE
DU VICE-PREMIER MINISTRE
ET MINISTRE DE LA JUSTICE,
DU COMMERCE EXTERIEUR
ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES

A. Introduction

Les articles 25 à 43 du projet de loi portant des mesures fiscales et autres comportent trois sections. La première prévoit l'augmentation des cadres des tribunaux de première instance, la seconde prévoit une aide de l'Etat aux victimes d'actes intentionnels de violence et la troisième

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Remacle.

A. — Membres: MM. Bourgeois, Breyne, Gehlen, Grafé, Remacle, Suykerbuyk, Verhaegen. — MM. Bossuyt, Brouhon, Collignon, Derycke, Mme Detiège, MM. D'Hose, Mottard, Van den Bossche. — MM. Barzin, Henrion, Horlait, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — MM. Baert, Belmans.

B. — Suppléants: Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — M. Baudson, Defosset, Dejardin, Gondry, Mme Lefebvre, MM. Tobback, Van Elewyck, Vanvelthoven, Willockx. — MM. A. Claes, Daems, De Decker, De Groot, Huylebrouck, Klein, Verberckmoes. — MM. R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Voir:

1281 (1984-1985):

- N° 1: Projet transmis par le Sénat.
- N°s 2 à 10 et 12: Amendements.
- N°s 11, 13 à 15: Rapports.

gewelddaden en de derde heeft betrekking op de toekenning van een bijzondere vergoeding in geval van opzettelijke gewelddaden tegen leden van de politie- en hulpdiensten en tegen derden die hulp verlenen aan een slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad.

De Vice-Eerste Minister verwijst naar zijn uiteenzetting in de Senaatscommissie voor de Justitie (Stuk Senaat n° 873/2, 1°).

De onderhavige uiteenzetting blijft er dan ook toe beperkt de essentie de van het wetsontwerp in herinnering te brengen.

N.a.v. de actualisering van het Regeringsprogramma heeft de Vice-Eerste Minister verscheidene maatregelen voorgesteld, om de veiligheid van de burgers te verhogen.

De Regering heeft dat programma goedgekeurd op 14 maart 1985.

Onder die maatregelen vindt men die welke thans in de vorm van wetsontwerp zijn voorgelegd.

Er waren er andere :

— *Hervorming van het Strafwetboek*

De Koninklijk Commissaris voor de hervorming van het Strafwetboek heeft zijn ontwerp neergelegd. Het zal eerlang worden gepubliceerd.

De volledige tekst van het ontwerp zal namelijk worden voorgelegd aan de kringen die er het dichtst bij betrokken zijn (o.m. de gerechtelijke kringen) en uiteraard aan de Commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat. Een gemeenschappelijke vergadering van de Commissies zou kunnen worden belegd na het parlementaire reces, om een gedachtenwisseling mogelijk te maken.

Uit deze ruime gedachtenwisseling zal de Regering de nodige besluiten trekken en een wetsontwerp indienen tot hervorming van het Strafwetboek.

— *Audit van het gerechtelijk apparaat*

In de actualisering van het regeringsprogramma stond eveneens dat de Minister van Justitie een audit van het gerechtelijk apparaat zou verrichten om na te gaan of de middelen, waarover het gerecht op dit ogenblik beschikt, optimaal aangewend worden. In een periode van besparingen moet doeltreffendheid eveneens nagestreefd worden door een optimale aanwending van de bestaande middelen.

— *Voorlichting van het publiek*

De voor deze voorlichting bestemde kredieten zullen worden opgevoerd, teneinde het gevoel van onveiligheid te verhelpen door het publiek te informeren over de bestaande en nieuwe wetten, de door het gerecht verleende diensten, de rechten en plichten van de burgers en de voorhanden zijnde middelen ter voorkoming en beteugeling van de criminaliteit.

concerne l'octroi d'une indemnité spéciale en cas d'acte intentionnel de violence contre des membres des services de police et de secours et contre des particuliers secourant une victime d'acte intentionnel de violence.

Le Vice-Premier Ministre se réfère à son exposé fait en Commission de la Justice du Sénat (Doc. Sénat n° 873/2, 1°).

Le présent exposé se limite dès lors à rappeler les éléments essentiels du projet de loi.

Lors de l'actualisation du programme du Gouvernement, le Vice-Premier Ministre a proposé diverses mesures ne visant à renforcer la sécurité des citoyens.

Le Gouvernement a approuvé ce programme le 14 mars 1985.

Parmi ces mesures figurent celles qui sont actuellement soumises sous forme de projet de loi.

Il y en avait d'autres :

— *Réforme de Code pénal*

Le Commissaire royal à la réforme du Code pénal a déposé son projet. Il sera publié incessamment.

Le texte complet du projet sera soumis aux milieux les plus directement intéressés (notamment les milieux judiciaires) et bien sûr aux Commissions de la Justice de la Chambre et du Sénat. Une réunion commune des commissions pourrait être fixée après les vacances parlementaires afin de permettre un échange de vues.

De ce large débat, le Gouvernement tirera les conclusions et déposera un projet de loi réformant le Code pénal.

— *Audit de la Justice*

Il est également prévu, dans l'actualisation du programme gouvernemental, que le Ministre de la Justice mettra en œuvre un audit en vue d'examiner si les moyens actuellement mis à la disposition de la justice sont utilisés au mieux. En période de restriction, l'efficacité doit être recherchée également dans un effort d'utilisation optimale des moyens existants.

— *Information du public*

Les crédits consacrés à cette information seront augmentés afin de faire face au sentiment d'insécurité existant en informant le public sur les législations existantes et nouvelles, les services rendus par la Justice, les droits et devoirs de citoyens et les réalités de la prévention et de la répression de la criminalité.

— *Computerisering van griffies en parketten*

Heel wat rechtspractici spreken er terecht hun verwondering over uit, dat de diensten van het Gerecht nog aangewezen zijn op archaïsche middelen, in vergelijking met andere Staatsdiensten, ondernemingen of advocatenkantoren.

Het is duidelijk dat, door een — zelfs elementaire — computerisering van de griffies en parketten, het personeel, dat in beslag wordt genomen door administratieve taken, waarvan de omvang iedere vooruitgang en bijgevolg iedere modernisering in de werking van de diensten verhindert, zich zou kunnen vrijmaken voor taken die voor de veiligheid van essentiële belang zijn.

De computerisering van de politieparketten is aan de gang. Een pilootontwerp zal vanaf 1985 toegepast worden op de rechtbanken van eerste aanleg en de parketten van Brussel, Leuven en Nijvel.

In 1986 zal de informatisering der diensten van alle rechtbanken van eerste aanleg en parketten van eerste aanleg voltooid zijn.

De diensten van de rechtbanken van koophandel en van de arbeidsrechtbanken zullen volledig geïnformatiseerd zijn in 1987 en 1988.

Zo zal de computerisering van de griffies en parketten tegen 1989 een gedane zaak zijn.

— *Gerechtelijke politie*

De personeelsformaties van de gerechtelijke politie zullen aangevuld worden en hun uitrusting gemoderniseerd. Teweerkgestelde werklozen zullen vanaf 1985 ter beschikking van de gerechtelijke politie gesteld worden om de politieagenten van bepaalde administratieve taken te ontlasten.

— *Ministerie van Justitie*

De dienst vreemdelingenzaken, de strafinrichtingen en de inrichtingen voor jeugdbescherming worden vanaf 1985 aangevuld met tewerkgestelde werklozen.

Opleiding der politieagenten

De middelen van de School voor Criminologie en Wetenschappelijke Politie en van het Nationaal Instituut voor Criminalistiek zullen verhoogd worden in de begroting voor 1986.

Reglementering van de wapenverkoop

De Minister van Justitie zal een wetsontwerp indienen met betrekking tot de toegang tot het beroep van wapenhandelaar en tot het statuut van wapenverzamelaar.

Dit ontwerp bepaalt met name dat, uitgezonderd in geval van uitvoer, de fabrikanten, wapenhandelaars en ambachtslui een jacht- of sportvuurwapen met getrokken

— *Informatisation des greffes et parquets*

De nombreux praticiens s'étonnent à juste titre de voir à quel point les services de la Justice en sont encore réduits à des moyens archaïques, lorsqu'on les compare avec quantité d'autres services étatiques, avec des entreprises ou avec des bureaux d'avocats.

Il est clair qu'une informatisation, même élémentaire, des greffes et des parquets, libérerait pour les tâches requises plus immédiatement par l'exigence de sécurité un personnel absorbé par des besognes administratives dont le poids constitue un obstacle à toute évolution et par conséquent à toute modernisation dans le fonctionnement des services.

L'informatisation des parquets de police est en cours. Un projet-pilote sera appliqué dès 1985 aux tribunaux de première instance et parquets de Bruxelles, Louvain et Nivelles.

En 1986, l'informatisation des services de tous les tribunaux de première instance et parquets de première instance sera menée à bien.

Les services des tribunaux de commerce et du travail seront informatisés complètement en 1987 et 1988.

L'informatisation des greffes et parquets sera ainsi réalisée pour 1989.

— *Police judiciaire*

Les cadres de la police judiciaire seront renforcés et l'équipement modernisé. Des chômeurs mis au travail seront, dès 1985, mis à la disposition de la police judiciaire pour décharger les policiers de certaines tâches administratives.

— *Ministère de la Justice*

Des chômeurs mis au travail renforceront dès 1985 l'Office des étrangers, les établissements pénitentiaires et les établissements de protection de la jeunesse.

Formation des polices

L'Ecole de Criminologie et de Police scientifique et l'Institut national de Criminalistique verront augmenter leurs moyens dans le budget de 1986.

Réglementation des ventes d'armes

Le Ministre de la Justice va déposer un projet de loi relatif à l'accès de la profession d'armurier et au statut du collectionneur d'armes.

Le projet prévoit notamment que, le cas d'exportation excepté, les fabricants, marchands d'armes et artisans ne pourront vendre ou céder une arme à feu, de chasse ou

loop slechts mogen verkopen of afstaan na de volledige identiteit van de koper te hebben gecontroleerd en opgetekend.

* * *

B. Afdeling I — Verhoging van de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg

Afdeling I van hoofdstuk 3 van het wetsontwerp voorziet in een verhoging met ongeveer 10 % van de personeelsformatie van de zittende en de staande magistratuur, d.i. een vermeerdering met nagenoeg 80 personeelsleden.

Om het volume van de vermeerdering en haar spreiding over de verschillende gerechtelijke arrondissementen te bepalen, werd rekening gehouden met de werkzaamheden van de Commissie belast met het uitwerken van de criteria voor het vaststellen van de personeelsformatie van de magistraten. De resultaten van de werkzaamheden van de Commissie dienden echter te worden afgewogen wegens de begrotingsmoeilijkheden. Tevens werd rekening gehouden met de recente rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens (het betreft de zaak De Cubber). Door deze rechtspraak is de toestand in heel wat kleine rechtbanken, waar het niet zo gemakkelijk is de onderzoeksrechter te vervangen, zorgwekkend geworden.

Verder bleek het ook noodzakelijk in de grote agglomeraties de jeugdrechtbanken beter te bemannen.

Ten slotte werd een heel bijzondere inspanning gedaan in de arrondissementen die het zwaarst zijn getroffen door de stijging van de grote misdadigheid; dat geldt voornamelijk voor het rechtsgebied van het Hof van beroep van Brussel.

Zo werd rekening gehouden met de gerechtelijke achterstand en met de bijzondere problemen die rijzen in sommige arrondissementen.

De Senaat heeft de verhoging van de personeelsformatie aangenomen, zoals voorgesteld door de Regering. Nogtans werden twee amendementen aanvaard waardoor wat het arrondissement Turnhout betreft, het aantal rechters van 10 op 11 (art. 25) en het aantal griffiers van 10 op 11 werd gebracht (art. 27) (Stuk Senaat n° 873/2, 1°, blz. 15 en 16).

Andere voorstellen werden terzake gedaan; de auteurs hebben ze echter laten vallen om ieder opbod te voorkomen.

Overigens zal de gerechtelijke achterstand niet alleen worden ingelopen door de voorgestelde maatregelen, maar ook door de wet van 28 juni 1984 tot wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke organisatie, door het wetsontwerp tot instelling van kamers met één raadsheer in de hoven van beroep, evenals door alle maatregelen die werden genomen om de procedures te bespoedigen. De meeste daarvan zijn inmiddels wet geworden.

C. Afdeling II. — Hulp van de Staat aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden

Het is een gemeenplaats geworden te stellen dat de slachtoffers van gewelddaden een drama beleven.

Het zou wellicht een fatale vergissing zijn indien een vergoedingsregeling werd georganiseerd die gebaseerd is op het principe dat de met de ordehandhaving belaste overheid voor zulke situaties verantwoordelijk is. Dat zou voedsel geven aan de betwistbare en gevaarlijke opvatting dat de verantwoordelijke voor het misdrijf in hoofdzaak de maat-

de sport à canon rayé qu'après avoir vérifié et enregistré l'identité complète de l'acheteur.

* * *

B. Section I — Augmentation des cadres des tribunaux de première instance

La section I du chapitre 3 du projet de loi prévoit une augmentation d'environ 10 % des cadres du siège et du parquet, c'est-à-dire près de 80 unités.

Il a été tenu compte, pour déterminer l'ampleur de l'augmentation ainsi que de la répartition entre les différents arrondissements judiciaires, des travaux de la Commission chargée de déterminer les critères à observer pour l'établissement des cadres des magistrats. Les résultats des travaux de la Commission ont cependant dû être pondérés du fait des contingences budgétaires. Il a également été tenu compte des développements récents de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (il s'agit de l'affaire De Cubber). Cette jurisprudence rend en effet précaire la situation dans maints petits tribunaux où le remplacement du juge d'instruction est chose malaisée.

Il a en outre paru nécessaire de permettre de renforcer les tribunaux de la jeunesse dans les juridictions des grandes agglomérations.

En outre, un effort tout particulier a été fait dans les arrondissements les plus touchés par l'augmentation de la criminalité grave, en particulier dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles.

Il a ainsi été tenu compte de l'arriéré judiciaire et des problèmes particuliers se posant dans certains arrondissements.

Le Sénat a adopté l'augmentation des effectifs telle qu'elle était proposée par le Gouvernement. Deux amendements ont cependant été adoptés et ont porté, en ce qui concerne l'arrondissement de Turnhout, le nombre de juges de 10 à 11 (art. 25) et le nombre de greffiers de 10 à 11 (art. 27) (Doc. du Sénat n° 873/2, 1°, pp. 15 et 16).

D'autres suggestions ont été faites en cette matière, les auteurs y ont cependant renoncé afin d'éviter une surenchère.

Par ailleurs, les mesures proposées contribueront à résorber l'arriéré judiciaire. Elles s'ajoutent notamment à la loi du 28 juin 1984, modifiant la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire et au projet de loi relatif à la création de chambres à conseiller unique au sein des cours d'appel, ainsi qu'à l'ensemble des mesures qui ont été prises en vue d'accélérer et de simplifier les procédures, dont la plupart sont devenues lois, à ce jour.

C. Section II. — Aide de l'Etat aux victimes d'actes intentionnels de violence

Il devient banal de souligner le drame que vivent les victimes d'actes de violence.

Ce serait probablement une erreur fatale que d'organiser une réparation fondée sur le principe que les pouvoirs publics, tenus d'assurer l'ordre, sont toujours responsables de telles situations. Ce serait entretenir l'idée contestable et dangereuse que le responsable de la délinquance est principalement la société, ce qui implique que les agents

schappij is, wat inhoudt dat de onmiddellijke daders in zekere zin verschoond en, derhalve, aangemoedigd worden.

Maar wat een vergoedingsregeling voor de slachtoffers nog meer verantwoord maakt, is, meer nog dan de ideologie, de gedachte dat, zelfs indien een ramp door niemands schuld is veroorzaakt, zij toch om solidariteit vraagt en daar des te dringender om vraagt wanneer die ramp een bepaalde graad overschrijdt.

Het ontwerp dat u wordt voorgelegd, voorziet dan ook in een forfaitaire schadeloosstelling door de Staat, van de personen die het slachtoffer zijn van ernstig lichamelijk letsel of nadeel voor hun gezondheid als gevolg van een opzettelijke gewelddaad. Luidens het verklarend verslag van het Europese Verdrag inzake de schadeloosstelling van slachtoffers van geweldsmisdrijven, is de tegemoetkoming van de Staat gerechtvaardigd « niet alleen voor het lenigen, voor zover mogelijk, van de schade en het lijden van het slachtoffer, maar ook om het door het misdrijf veroorzaakte sociale conflict te verzachten en om de toepassing van een rationeel en doeltreffend misdaadbeleid te vergemakkelijken ».

Verscheidene bepalingen van het ontwerp zijn ingegeven door dit Verdrag.

Professor Legros, Koninklijk Commissaris voor de hervorming van het Strafwetboek, heeft eveneens voorgesteld een stelsel van uitzonderlijke vergoeding in te voeren ten gunste van slachtoffers van sommige misdrijven.

De onderhavige uiteenzetting heeft niet tot doel de bepalingen van het ontwerp toe te lichten, die langdurig werden besproken in de Senaatscommissie voor de Justitie.

Niettemin is het de bedoeling uitleg te verschaffen over de financiering van het fonds dat hulp zal moeten toekennen aan de slachtoffers, alsook over de voorwaarden die zullen moeten worden vervuld om hulp te kunnen aanvragen.

Op de begroting van het Ministerie van Justitie wordt een bijzonder Fonds voor schadeloosstelling van de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden ingeschreven. Het Fonds wordt hoofdzakelijk gestijfd door bijdragen. Er is immers bepaald dat, bij iedere veroordeling tot een criminele of correctionele hoofdstraf, de rechter bovendien de verplichting oplegt om 5 F te betalen bij wijze van bijdrage tot de financiering van het Fonds. Dat bedrag is onderworpen aan de verhoging, voorgeschreven door de bepalingen betreffende de opdecimen op de strafrechtelijke geldboeten. De huidige bijdrage zal dus 300 F zijn.

De stijving van het Fonds zal kunnen worden aangevuld met een krediet dat uitgetrokken wordt op de begroting van het Ministerie van Justitie.

De aldus opgelegde belasting, die zal worden geheven op de criminele of correctionele hoofdstraf, moet worden beschouwd als een soort solidariteitsbijdrage, d.i. als een opgelegde solidariteitsdaad, aangezien de kredieten die daar jaarlijks bijkomen tot enig doel hebben, de toestand in evenwicht te brengen.

Een door een magistraat voorgezeten Commissie zal uitspraak moeten doen over de aanvragen tot toekenning van een vergoeding. Drie soorten van vergoedingen kunnen worden toegekend: een hoofdvergoeding, een provisionele vergoeding in dringende gevallen en een aanvullende vergoeding in geval van duidelijke verergering van de schade.

Het bedrag van de hulp wordt door de Commissie naar billijkheid vastgesteld. Het bedrag mag niet hoger zijn dan 2 miljoen F. De hulp mag nooit meer bedragen dan het bedrag van de schade min 10 000 F.

Het slachtoffer moet aan de volgende voorwaarden voldoen om aanspraak te kunnen maken op hulp:

directs se trouvent en quelque manière excusés et, par là, encouragés.

Mais ce qui fonde beaucoup mieux que l'idéologie un système de réparation bénéficiant aux victimes, c'est la pensée que, même si une calamité ne provient de la faute de personne, elle invite à la solidarité et y invite même impérativement lorsqu'elle excède un certain degré.

Le projet qui vous est soumis prévoit donc une intervention forfaitaire de l'Etat dans l'indemnisation des personnes qui ont subi de graves atteintes au corps ou à la santé à la suite d'un acte intentionnel de violence. Suivant le rapport explicatif de la Convention européenne relative au dédommagement des victimes d'infractions violentes, l'intervention de l'Etat se justifie « non seulement pour atténuer, dans la mesure du possible, le dommage et les souffrances de la victime, mais aussi pour apaiser le conflit social produit par l'infraction et faciliter l'application d'une politique criminelle rationnelle et efficace. »

Plusieurs des dispositions du projet s'inspirent de cette Convention.

Le professeur Legros, Commissaire royal à la réforme du Code pénal, a lui aussi proposé d'instaurer un régime de réparation exceptionnelle au profit des victimes de certaines infractions.

Le présent exposé n'a pas pour but de commenter les dispositions du projet qui ont fait l'objet de longues discussions en Commission de la Justice du Sénat.

Il précise cependant le financement du Fonds qui sera appelé à accorder une aide aux victimes, ainsi que les conditions qui devront être remplies pour pouvoir demander une aide.

Il est institué au budget du Ministère de la Justice un Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence. Le Fonds est alimenté principalement par des contributions. Il est en effet prévu que lors de chaque condamnation à une peine principale criminelle ou correctionnelle, le juge condamne en outre à l'obligation de verser une somme de 5 F à titre de contribution au Fonds. Cette somme est soumise à l'augmentation prévue par les dispositions relatives aux décimes additionnels sur les amendes pénales. La contribution sera donc actuellement de 300 F.

L'alimentation du Fonds pourra être complétée par un crédit inscrit au budget du Ministère de la Justice.

La taxe qui est ainsi imposée, à percevoir sur la peine principale criminelle ou correctionnelle, doit donc être considérée comme une espèce de cotisation de solidarité, c'est-à-dire un acte de solidarité imposé, les crédits qui s'y ajoutent annuellement n'ont comme seul objectif que d'équilibrer la situation.

C'est une Commission, présidée par un magistrat, qui sera chargée de se prononcer sur les demandes d'aide. Trois types d'aide peuvent être accordés: une aide que l'on peut qualifier de principale, une aide provisionnelle dans les cas urgents et un complément d'aide lorsque le dommage s'est aggravé de façon notable.

Le montant de l'aide est fixé en équité par la Commission. Le montant ne peut pas être supérieur à 2 millions de F. L'aide ne peut jamais dépasser le montant du dommage diminué de 10 000 F.

La victime doit remplir les conditions suivantes pour pouvoir prétendre à l'obtention d'une aide:

— het moet ernstig lichamelijk letsel of nadeel voor zijn gezondheid hebben ondervonden;

— het nadeel mag niet op toereikende wijze door andere middelen hersteld zijn. Die bepaling wil naar billijkheid het beginsel bevestigen van het subsidiaire karakter van de vergoeding door de overheid: de vergoeding wordt slechts toegekend in de veronderstelling dat het slachtoffer op geen enkele wijze een vergoeding kan verkrijgen die het door hem geleden nadeel op voldoende wijze dekt. De Staat treedt niet in de plaats van de dader noch van de andere personen of instellingen die het slachtoffer moeten vergoeden. Luidens het ontwerp is het niet vereist dat over de burgerlijke rechtsvordering al een uitspraak is gedaan, met andere woorden dat zij ten einde is gebracht;

— de daad die tot de schade aanleiding heeft gegeven, moet op het grondgebied van het Rijk zijn gepleegd;

— op het ogenblik dat de gewelddaad wordt gepleegd, moet het slachtoffer de Belgische nationaliteit bezitten of gemachtigd zijn het Koninkrijk binnen te komen, er te verblijven of er zich te vestigen, voor zover hij, in laatstgenoemd geval, de nationaliteit bezit van een Staat die in dergelijk geval en op het ogenblik van de gewelddaad, aan een Belgisch onderdaan een vergoeding zou hebben toegekend;

— het slachtoffer moet zich burgerlijke partij hebben gesteld;

— indien het slachtoffer overleden is ten gevolge van de opzettelijke gewelddaad, kunnen de personen die op het ogenblik van zijn overlijden te zijnen laste waren, een aanvragen schadeloosstelling;

— de hulp die bij beslissing van de Commissie is toegekend, wordt door de Minister van Justitie vereffend, rekening houdend met de middelen waarover het Fonds beschikt.

De Vice-Eerste Minister legt de nadruk op het feit dat de voorgestelde regeling er niet op gericht is een recht in te voeren.

D. Afdeling III. — Toekenning van een bijzondere vergoeding in geval van opzettelijke gewelddaden tegen leden van de politie- en hulpdiensten en tegen derden die hulp verlenen aan een slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad

Tijdens de bespreking van het wetsontwerp in de plenaire vergadering van de Senaat heeft de Regering een amendement ingediend ten einde een nieuwe afdeling in te voeren (artt. 42 en 43).

De criminaliteit en het terrorisme nopen de overheid niet alleen tot het nemen van de nodige maatregelen met het oog op de bescherming der burgers, maar ook tot het beschermen van degenen die belast zijn met het vervullen van die opdracht. De recente aanslag in de Stuijversstraat is een tragisch voorbeeld van de wijze waarop politie en hulpdiensten aan gevaar blootgesteld kunnen zijn.

Bij overlijden tijdens de dienst geniet de overlevende echtgenoot uiteraard de voordelen van het overlevingspensioen en van de arbeidsongevallenregeling, maar die uitkeringen vormen slechts een zeer gedeeltelijke en zeer ontoereikende schadeloosstelling. Het zou onbillijk zijn dat personen die het slachtoffer zijn geworden van de uitoefening van hun plicht, hun familie verder in financiële ellende dompelen.

Daarom heeft de Regering het nodig geacht te voorzien in een speciale vergoeding voor personeelsleden of, in geval van overlijden, voor hun rechthebbenden, die de dienst definitief moeten verlaten nadat ze het slachtoffer werden

— la victime doit avoir subi de graves atteintes au corps ou à la santé;

— la réparation du préjudice ne peut pas être suffisamment assurée par d'autres moyens. Cette disposition entend consacrer le principe de la subsidiarité de l'indemnisation publique en équité: l'indemnité ne sera attribuée que dans l'hypothèse où la victime ne peut obtenir à quelque titre que ce soit une indemnisation suffisante de son préjudice. L'Etat ne se substitue pas à l'auteur de l'acte de violence ni aux autres personnes ou organismes tenus d'indemniser la victime. Selon le projet, il n'est pas nécessaire d'attendre que l'action civile soit éteinte, qu'elle ait donc été menée jusqu'à son terme;

— l'acte dommageable doit avoir été commis sur le territoire national.

— la victime doit, au moment où l'acte de violence est commis, être de nationalité belge ou être autorisée à entrer, séjourner ou s'établir dans le Royaume, pour autant, dans ce dernier cas, qu'elle ait la nationalité d'un Etat qui aurait octroyé, dans une telle hypothèse, au moment de l'acte de violence, une indemnisation au citoyen belge;

— la victime doit s'être constituée partie civile;

— si la victime est décédée des suites de l'acte intentionnel de violence, les personnes qui, au moment du décès, étaient à sa charge, peuvent demander une indemnisation;

— les aides allouées par les décisions de la Commission sont liquidées par le Ministre de la Justice en fonction des disponibilités du Fonds.

Le Vice-Premier Ministre insiste sur le fait que le système préconisé ne tend pas à introduire un droit.

D. Section III. — Octroi d'une indemnité spéciale en cas d'acte intentionnel de violence contre des membres des services de police et de secours et contre des particuliers secourant une victime d'acte intentionnel de violence

Au cours de la discussion du projet de loi en séance plénière du Sénat, le Gouvernement a déposé un amendement tendant à introduire une nouvelle section (art. 42 et 43).

La criminalité et le terrorisme obligent l'autorité non seulement à prendre les mesures qui s'imposent pour assurer la sécurité des citoyens, mais également pour protéger ceux qui sont chargés d'accomplir cette mission et le dernier attentat de la rue des Sols notamment vient de démontrer combien les forces de police et les services de secours peuvent être exposés au danger.

En cas de décès en service, le conjoint survivant bénéficie bien sûr des avantages du régime de pension de survie et des accidents du travail, mais ces régimes n'assurent qu'une indemnisation fort partielle et insuffisante. Il serait injuste que des agents victimes du devoir plongent leur famille dans la détresse financière.

C'est pourquoi le Gouvernement a estimé qu'il s'indiquait de prévoir une indemnisation spéciale aux agents qui seraient contraints de quitter définitivement le service, ou en cas de décès à leurs ayants droit, à la suite d'actes

van opzettelijke gewelddaden bij de uitoefening van een politionele opdracht met het oog op bescherming of hulpverlening.

De Regering hoopt daarenboven dat die maatregel ertoe zal leiden de leden van de betrokken diensten te motiveren en een doeltreffende bijdrage zal betekenen in de strijd tegen de ontmoediging die dreigt te ontstaan binnen de korpsen die bijzonder zwaar getroffen werden.

De door het ontwerp vastgelegde principes zijn ingegeven door de wet van 12 januari 1970 betreffende de toekenning van een bijzondere vergoeding in geval van een luchtvaartongeval in vrede of tijdens evenals door het wetsontwerp tot toekenning van een bijzondere vergoeding aan de rechthebbenden van sommige personeelsleden van de krijgsmacht en van burgerlijke personeelsleden van landsverdediging, overleden ten gevolge van een ongeval in vrede of tijdens veroorzaakt door werkzaamheden in verband met de opsporing, de neutralisatie, het vervoer of de vernietiging van ontplofings- of valstrikstuigen (Stuk n° 514/1).

Dat laatste ontwerp zal trouwens door de Minister van Landsverdediging ingetrokken worden omdat het door de Regering ingediende amendement eveneens de ontplofing van oorlogstuigen of valstrikstuigen tijdens een ontminningsopdracht beoogt.

De ideeën die aan de grondslag liggen van het amendement zoals de Senaat het heeft aangenomen zijn de volgende:

— de tekst geldt vooreerst voor de leden van de politiediensten (rijkswacht, gerechtelijke politie, veiligheid, gemeentelijke politie en militairen die met een politieopdracht zijn belast), van de hulpdiensten (brandweer, burgerbescherming en ontminningsdiensten) met inbegrip van de vrijwilligers bij de diensten van de burgerbescherming en de brandweer evenals de leden van de buitendiensten van het Bestuur der strafinrichtingen.

De vergoeding wordt slechts toegekend wanneer een dubbele voorwaarde is vervuld: de schade moet het gevolg zijn van feiten die opzettelijke gewelddaden uitmaken of van de ontplofing van oorlogstuigen of valstrikstuigen bij de uitvoering van een opdracht en die geleid hebben tot het overlijden of een invaliditeit waardoor het slachtoffer de dienst definitief heeft moeten verlaten (indien de invaliditeit niet volledig maar gedeeltelijk is, zijn er twee mogelijkheden: het lid kan hetzij verder zijn dienst uitoefenen, in welk geval hij geen recht heeft op de vergoeding, hetzij de dienst verlaten, in welk geval de vergoeding hem toegekend wordt).

Anderzijds werd het billijk geacht eveneens een vergoeding toe te kennen aan de slachtoffers van een daad van heldenmoed, die vrijwillig een persoon te hulp zijn gesnelde die het slachtoffer is van een opzettelijke gewelddaad.

Die vergoeding is echter eveneens aan een dubbele voorwaarde onderworpen: het slachtoffer moet Belg zijn of buitenlander, woonachtig binnen het Koninkrijk of toegelaten of gemachtigd om er meer dan 3 maanden te verblijven en het moet een blijvende volledige invaliditeit hebben opgelopen. In geval van overlijden wordt aan zijn rechthebbenden een schadevergoeding toegekend.

— Het bedrag van die forfaitaire vergoeding wordt vastgesteld op 750 000 F gekoppeld aan het indexcijfer, met andere woorden thans zowat 2 000 000 F. De vergoeding wordt toegekend door de Minister die verantwoordelijk is voor de dienst waartoe het slachtoffer behoort of, wanneer het om een privé-persoon gaat, door de Minister van Justitie. Bij betwisting zijn de hoven en rechtbanken bevoegd (art. 92 van de Grondwet). Door die oplossing voorkomt men de oprichting van een nieuwe commissie. Overigens is ze op juridisch vlak verantwoord want het gaat hier om een recht.

intentionnels de violence lors de l'exécution d'une mission de police de protection ou de secours.

Par ailleurs, le Gouvernement espère que cette mesure aura pour effet de motiver les membres des services concernés et de lutter efficacement contre le découragement qui risque de s'installer dans les corps particulièrement atteints.

Les principes consacrés par le projet sont inspirés de la loi du 12 janvier 1970 relative à l'octroi d'une indemnité spéciale en cas d'accident aéronautique survenu en temps de paix de même que du projet de loi réglant l'octroi d'une indemnité spéciale aux ayants droit de certains membres des forces armées et agents civils de la Défense nationale décédés des suites d'un accident survenu en temps de paix et causé par des opérations de recherche, de neutralisation, de transfert ou de destruction d'engins explosifs ou piégés (Doc. n° 514/1).

Ce dernier projet sera d'ailleurs retiré par le Ministre de la Défense nationale, étant donné que l'amendement déposé par le Gouvernement vise également les explosions d'engins de guerre ou d'engins piégés, au cours d'une opération de déminage.

Les idées de base de l'amendement tel qu'il a été adopté par le Sénat sont les suivantes:

— le texte vise d'abord les membres des services de police (gendarmerie, police judiciaire, sûreté, police communale et militaires chargés d'une mission de police), des services de secours (pompiers, protection civile et déminage), en ce compris les volontaires des services de la protection civile et des services d'incendie de même que les agents des services extérieurs de l'administration des établissements pénitentiaires.

L'indemnité n'est prévue qu'à une double condition: il faut que le dommage résulte d'un acte intentionnel de violence ou d'explosion d'engins de guerre survenu au cours de l'exercice d'une mission et qu'il ait pour conséquence le décès ou l'invalidité obligeant la victime à quitter définitivement le service (si l'invalidité n'est pas totale mais partielle, de deux choses l'une: soit l'agent peut continuer à prêter ses services et dans ce cas, il n'a pas droit à l'indemnité, soit il doit quitter le service et dans ce cas, l'indemnité lui sera allouée).

D'autre part, il a été jugé équitable d'accorder également une indemnité aux victimes d'un acte de courage qui se sont portées volontairement au secours d'une personne qui subit un acte intentionnel de violence.

Toutefois, cette indemnité est également subordonnée à une double condition: il faut que la victime soit belge ou étrangère établie sur le territoire du Royaume ou admise ou autorisée à y séjourner plus de 3 mois et qu'elle ait subi une invalidité totale permanente. En cas de décès, l'indemnité est octroyée à ses ayants droit.

— Le montant de cette indemnité forfaitaire est fixé à 750 000 F, liés à l'indice des prix, c'est-à-dire, plus ou moins 2 000 000 F actuellement. L'indemnité est accordée par le Ministre dont dépend le service auquel appartient la victime, ou, s'il s'agit d'un particulier par le Ministre de la Justice. En cas de contestations, les cours et tribunaux sont compétents (art. 92 de la Constitution). Cette solution évite la constitution d'une nouvelle commission et se justifie en outre sur le plan juridique car il s'agit bien, ici, d'un droit.

— Ten einde de rijkswachters schadeloos te kunnen stellen die zwaar gewond werden bij recente geweldplegingen beoogt het amendement de schade die na 1 juni 1971 is veroorzaakt. Die retroactiviteit geldt echter niet voor particulieren die gewond of gedood werden toen zij vrijwillig een slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad ter hulp zijn gesneld.

— Ten slotte kent het ontwerp hetzelfde bedrag toe voor de schadevergoeding voor ongevallen met militaire vliegtuigen, als het bedrag van de schadevergoeding die is ingesteld door het onderhavige ontwerp.

Tijdens de bespreking in de Senaatscommissie voor Justitie zijn in de oorspronkelijke tekst de volgende wijzigingen aangebracht:

§ 1. De vergoeding wordt toegekend voor morele schade (amendementen Weckx).

§ 2. De bepaling werd uitgebreid tot de leden van de buitendiensten van het bestuur der strafinrichtingen (amendement van de Regering).

De artikelen 4 en 5 van de wet van 12 januari 1970 betreffende de toekenning van een bijzondere vergoeding in geval van luchtvaartongeval werden van toepassing op de rechthebbenden. Die artikelen bepalen de categorieën rechthebbenden en hun voorrang (amendement van de Regering geïnspireerd door de heer Lallemant). De oorspronkelijk tekst kende die bevoegdheid toe aan de Koning.

§ 3. Artikel 6 van bedoelde wet van 12 januari 1970 wordt van toepassing op de kinderen die een extra vergoeding van 10 % krijgen.

Dit artikel bepaalt de voorwaarde waaraan een kind moet voldoen (o.a. leeftijd) om die vergoeding te krijgen.

De oorspronkelijke tekst gaf de Koning de bevoegdheid om die voorwaarden te bepalen.

§ 4. Die nieuwe paragraaf bepaalt dat de vergoeding zal worden toegekend aan personen die vrijwillig hulp hebben verleend aan een slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad of aan hun rechthebbenden.

§ 5. De vergoeding wordt niet toegekend indien het ongeval opzettelijk werd veroorzaakt door het slachtoffer (De oorspronkelijke tekst sprak over een ernstige fout).

Tenslotte werden twee paragrafen weggelaten: De paragraaf die de Koning de uitvoeringsbevoegdheid gaf om de categorieën van rechthebbenden te bepalen (de artikelen 4, 5 en 6 van de wet van 12 januari 1970 zijn immers van toepassing gemaakt) en de paragraaf die een commissie instelde welke uitspraak moest doen over het bestaan van de toekenningsvoorwaarden van de vergoeding (zij zal worden toegekend door de bevoegde Minister en het beroep zal krachtens het gemeenrecht voor de hoven en rechtbanken worden gebracht).

II. — ALGEMENE BESPREKING

A. Voorafgaande opmerking

Een lid (de heer Mottard) merkt op dat de regeling van de werkzaamheden van de openbare vergadering en van de commissies het de Kamerleden moeilijk maakt efficiënt te werken.

— Afin de pouvoir indemniser les gendarmes qui ont été gravement victimes d'actes récents de violence, l'amendement vise les dommages survenus après le 1er juillet 1979. Toutefois, cette rétroactivité ne concerne pas les particuliers blessés ou tués en se portant volontairement au secours d'une victime d'un acte intentionnel de violence.

— Enfin, le projet prévoit le même montant pour les indemnités allouées en cas d'accident d'avions militaires que celui prévu pour les indemnités qu'institue le présent projet.

Au cours de la discussion en commission de la Justice du Sénat, les modifications suivantes ont été apportées au texte initial:

§ 1er. L'indemnité est octroyée pour dommage moral (amendements Weckx).

§ 2. Il a été ajouté les membres des services extérieurs de l'administration des Etablissements pénitentiaires (amendement du Gouvernement).

Les articles 4 et 5 de la loi du 12 janvier 1970 relative à l'octroi d'une indemnité en cas d'accident aéronautique ont été rendus applicables aux ayants droit. Ces articles déterminent les catégories d'ayants droit et leur ordre de priorité (amendement du Gouvernement suscité par M. Lallemant). Le texte initial conférait ce pouvoir au Roi.

§ 3. L'article 6 de ladite loi du 12 janvier 1970 est rendu applicable aux enfants bénéficiant de l'indemnité supplémentaire de 10 %.

Cet article fixe les conditions auxquelles doivent répondre les enfants pour obtenir l'indemnité (notamment leur âge).

Le texte initial conférait au Roi le pouvoir de définir ces conditions.

§ 4. Ce nouveau paragraphe prévoit que l'indemnité sera allouée à ceux qui se seront volontairement portés au secours d'une victime d'une acte intentionnel de violence ou à leurs ayants droit.

§ 5. L'indemnité ne sera pas allouée si l'accident a été intentionnellement provoqué par la victime (le texte initial visait la faute grave).

Enfin, deux paragraphes ont été supprimés: le paragraphe qui confiait un pouvoir d'exécution au Roi pour déterminer les catégories d'ayants droit (les art. 4, 5 et 6 de la loi du 12 janvier 1970 étant rendus applicables) et le paragraphe qui instituait une commission chargée de statuer sur l'existence des conditions d'octroi de l'indemnité (celle-ci sera allouée par le Ministre compétent, les recours étant portés devant les cours et tribunaux conformément au droit commun).

II. — DISCUSSION GENERALE

A. Remarque préliminaire

Un membre (M. Mottard) constate que l'ordre des travaux de la séance plénière et celui des commissions ont pour conséquence de rendre difficile un travail efficace pour les membres de la Chambre.

De Commissie voor de Justitie bespreekt een belangrijk wetsontwerp terwijl ook andere Commissies zich moeten buigen over teksten die een grondig onderzoek vergen waarbij leden van de Commissie voor de Justitie moeten aanwezig zijn.

Dit is bijvoorbeeld het geval met de Commissie voor de Infrastructuur die thans het wetsontwerp bespreken betreffende de radiodistributie- en teledistributienetten en betreffende de handelspubliciteit op radio en televisie (Stuk n° 1222/1).

Hij zou ook willen interveniëren in de bespreking van bepaalde wetsontwerpen die op de dagorde van de openbare vergadering staan.

Die situatie is gecreëerd door de Regering die een reeks belangrijke wetsontwerpen heeft ingediend op het einde van de zittingsperiode terwijl zij het indienen ervan reeds bij het begin van de zitting had aangekondigd. Zo werd het hogervermelde wetsontwerp ingediend in uitvoering van de Regeringsverklaring.

Hij besluit dat die werkwijze zeker niet bijdraagt tot de herwaardering van het parlementair werk.

B. Opschrift van hoofdstuk III

Hoofdstuk III draagt als opschrift « Veiligheid van de burgers ». Een spreker (de heer Mottard) is van oordeel dat dit opschrift onaanvaardbaar is omdat de globale inhoud van de drie afdelingen die aan de Commissie zijn voorgelegd geen betrekking hebben op dit probleem.

De uitbreiding van de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg die beantwoordt aan een sedert 1981 door zijn politieke fractie geformuleerd verzoek is er opgericht de gerechtelijke achterstand in burgerlijke zaken weg te werken. De intellectuele eerlijkheid gebiedt derhalve dat dit opschrift wordt gewijzigd.

Hij stelt derhalve een amendement voor (Stuk n° 1281/9-V) om het opschrift te vervangen door het opschrift: « Gerechtelijke organisatie ».

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het opschrift enerzijds verantwoord is door het bestaan van de afdelingen II en III en anderzijds door het feit dat afdeling I betrekking heeft op de magistraten van de zetel van de rechtbanken van eerste aanleg en op de leden van de parketten en van de griffies. Derhalve gaat het hier ook om de strafgerechten.

Een verwijzing naar de gerechtelijke achterstand zou trouwens niet volstaan om nieuwe kredieten vrij te maken aangezien met het oog daarop belangrijke kredieten werden toegekend, met name op het niveau van de hoven van beroep.

Het was dus nodig andere doelstellingen in te roepen zelfs als de voorgestelde bepalingen o.m. tot gevolg hebben dat de gerechtelijke achterstand wordt opgelost.

Een lid (de heer Henrion) is van oordeel dat de uitleg van de Vice-Eerste Minister bevredigend is maar dat de verantwoording van het amendement van de heer Mottard eveneens kan worden behouden.

Hij stelt derhalve voor het opschrift als volgt te wijzigen: « Gerechtelijke organisatie en veiligheid van de burger ».

Zo stemt het opschrift van Hoofdstuk III overeen met de inhoud ervan.

De Commissie neemt dit nieuwe opschrift eenparig aan.

Non seulement la Commission de la Justice discute un projet de loi important mais d'autres commissions sont saisies de textes qui impliquent également un examen approfondi et la présence de membres de la Commission de la Justice.

Tel est par exemple le cas de la Commission de l'Infra-structure qui discute actuellement le projet de loi relatif aux réseaux de radiodistribution et de télédistribution et à la publicité commerciale à la radio et à la télévision (Doc. n° 1222/1).

Par ailleurs sont fixés à l'ordre du jour de la séance plénière, des projets de loi dans la discussion desquels, il souhaiterait intervenir.

Or, cette situation est créée par le Gouvernement qui a déposé une série de projets de loi importants à la fin de la législature alors qu'il en annonçait le dépôt depuis le début de celle-ci. Par exemple, le projet de loi précité est déposé en exécution de la déclaration gouvernementale.

Il conclut que cette manière de procéder ne contribue certes pas à la revalorisation du travail parlementaire.

B. Intitulé du chapitre III

Le chapitre III est intitulé « Sécurité des citoyens ». Un intervenant (M. Mottard) estime que cet intitulé est inacceptable dans la mesure où la teneur de l'ensemble des trois sections soumises à la Commission de la Justice ne relève pas de ce problème.

L'augmentation des cadres des tribunaux de première instance qui répond à une demande formulée depuis 1981 par son groupe politique tend à résorber l'arriéré judiciaire dont sont l'objet les litiges civils. Dès lors, l'honnêteté intellectuelle commande de modifier cet intitulé.

Aussi dépose-t-il un amendement (Doc. n° 1281/9-V) tendant à remplacer l'intitulé prévu par l'intitulé suivant: « Organisation judiciaire ».

Le Vice-Premier Ministre déclare que l'intitulé se justifie d'une part par l'existence des sections II et III et d'autre part, par le fait que la section I concerne les magistrats du siège des tribunaux de première instance et les membres des parquets et des greffes près les tribunaux. Dès lors, les juridictions pénales sont également concernées, ainsi que les juges d'instruction et les juges de la jeunesse.

En outre, le motif de l'arriéré judiciaire n'aurait pas suffi de débloquer de nouveaux crédits, des efforts budgétaires importants ayant déjà été consentis à cette fin, notamment au niveau des cadres des cours d'appel.

D'autres finalités ont donc dû être invoquées même si les dispositions proposées ont, parmi leurs conséquences celle de résorber l'arriéré judiciaire.

Un membre (M. Henrion) estime que si l'explication du Vice-Premier Ministre est satisfaisante, la justification de l'amendement de M. Mottard peut également être retenue.

Dès lors, il propose de modifier l'intitulé comme suit: « Organisation judiciaire et sécurité des citoyens ».

L'intitulé du chapitre III répondrait ainsi à son contenu.

La commission adopte ce nouvel intitulé à l'unanimité.

C. Uitbreiding van de personeelsformatie in de rechtbanken van eerste aanleg (Afdeling I)

Verschillende leden (de heren Verniers, D'Hose en Derycke) zijn het eens met de bepalingen van die afdeling.

Zij zijn van oordeel dat de toepassing ervan zal bijdragen tot wegwerken van de gerechtelijke achterstand.

Een aantal leden (de heren Verniers, D'Hose, Derycke en Mottard) betreuen nochtans dat de voorgestelde hervorming zo laat is ingevoerd.

Andere leden (de heren D'Hose, Derycke en Mottard) herinneren eraan dat hun respectieve politieke fracties er herhaaldelijk op hebben aangedrongen dat de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg zouden worden verhoogd om de problemen van de gerechtelijke achterstand op te lossen. Zij betreuen dat die bepalingen opgenomen zijn in een fiscaal wetsontwerp.

De Vice-Eerste Minister stelt dat die achterstand enerzijds kan worden verklaard door budgettaire problemen en anderzijds door de moeilijkheid om iedereen in de Regering ervan te overtuigen dat het inlopen van de gerechtelijke achterstand en de veiligheid van de burgers voorrang moet krijgen.

Hij is van oordeel dat de huidige zittingsperiode het heeft mogelijk gemaakt aanzienlijke inspanningen op dit vlak te leveren.

D. Hulp van de Staat aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden (Afdeling II)

Een lid (de heer Verniers) verklaart dat hij het met de voorgestelde bepalingen eens kan zijn. Ofschoon sommige van die bepalingen op een aantal detailpunten kunnen worden betwist, is zijn fractie niet zinnens amendementen voor te stellen, zodat kan worden voorkomen dat het wetsontwerp opnieuw naar de Senaat wordt gezonden, wat de inwerkingtreding zou vertragen van de bepalingen van Hoofdstuk III die dan toch een verbetering voor de rechtzoekenden inhouden. Zijns inziens kunnen tijdens deze bespreking de gewenste verduidelijkingen worden aangebracht.

Gevraagd wordt (de heer D'Hose) of het ontworpen stelsel strookt met het Europees verdrag betreffende de schadeloosstelling van de slachtoffers van gewelddadige misdrijven, ondertekend te Straatsburg op 24 november 1983.

Spreeker vraagt tevens op welke punten het stelsel afwijkt van analoge regelingen die in Frankrijk en in Luxemburg worden toegepast.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het onderhavige ontwerp ingegeven is door voornoemd Verdrag. België zou het trouwens kunnen bekrachtigen aangezien het ontwerp de belangrijkste bepalingen eruit overneemt.

Ook Luxemburg en Frankrijk passen de beginselen toe van het Europees Verdrag. Rekening dient evenwel te worden gehouden met het specifiek recht van elk land dat de beginselen van dat Verdrag in zijn wetgeving heeft ingevoerd en daardoor zijn recht heeft moeten aanpassen. De Luxemburgse wet bepaalt dat de Minister van Justitie die hulp verleent, terwijl de Franse wet eveneens een commissie heeft ingesteld.

Nadere uitleg wordt gevraagd (de heer Derycke) over de bewering als zou het wetsontwerp geen recht doen ontstaan.

C. Augmentation des cadres des tribunaux de première instance (Section I)

Plusieurs membres (MM. Verniers, D'Hose, Derycke) approuvent les dispositions de cette section.

Ils estiment que leur concrétisation contribuera à résorber l'arriéré judiciaire de manière adéquate.

Des intervenants (MM. Verniers, D'Hose, Derycke et Mottard) regrettent cependant le retard apporté à l'introduction de la réforme proposée.

Certains (MM. D'Hose, Derycke et Mottard) rappellent qu'à plusieurs reprises, leurs groupes politiques respectifs ont insisté sur la nécessité de procéder à une augmentation des cadres des tribunaux de première instance afin de rencontrer les problèmes posés par l'arriéré judiciaire. Ils déplorent en outre l'insertion des dispositions dans un projet de loi de nature fiscale.

Le Vice-Premier Ministre déclare que ce retard s'explique, d'une part, par les contingences budgétaires, et, d'autre part, par la nécessité de convaincre chacun au sein du Gouvernement du caractère prioritaire de la résorption de l'arriéré judiciaire et de la sécurité des citoyens.

Il estime, par ailleurs, que la présente législature a permis de faire de sérieux efforts en cette matière.

D. Aide de l'Etat aux victimes d'actes intentionnels de violence (Section II)

Un membre (M. Verniers) déclare pouvoir se rallier aux dispositions proposées. Si certaines peuvent être contestées sur des points de détail, l'intention de son groupe politique est de ne pas déposer d'amendements afin d'éviter un renvoi du projet de loi au Sénat qui retarderait la mise en vigueur des dispositions du chapitre III qui présentent une amélioration pour les justiciables. Il estime que la présente discussion pourra apporter les éclaircissements souhaités.

La question est posée de savoir (M. D'Hose) si le système tel qu'il est prévu est conforme à la Convention européenne relative au dédommagement des victimes d'infractions violentes, signée à Strasbourg le 24 novembre 1983.

L'intervenant s'informe également des distorsions existantes avec les systèmes analogues tels qu'ils sont appliqués en France et au Luxembourg.

Le Vice-Premier Ministre déclare que le présent projet s'inspire de cette convention. Dans la mesure où il en reprend l'essentiel, la Belgique pourrait d'ailleurs la ratifier.

Le Luxembourg et la France appliquent également les mêmes principes qui ont été consacrés par la convention européenne. Il y a lieu cependant de tenir compte des particularités du droit de chaque pays qui a introduit les principes de cette convention et a dû adapter son droit. La loi luxembourgeoise prévoit que le Ministre de la Justice accorde cette aide tandis que la loi française prévoit également une commission.

Plus de précisions sont demandées (M. Derycke) en ce qui concerne l'affirmation selon laquelle le projet de loi n'accorde pas un droit.

Spreker is van oordeel dat een regeling waarbij een commissie een verzoek dat voldoet aan de gestelde vereisten, niet inwilligt, maar de mogelijkheid van een hulpverlening onderzoekt, betwistbaar is.

Bovendien moeten de juridische gevolgen van de hulpverlening worden gespecificeerd.

Hoewel de voorgestelde regeling geen recht invoert, moet de waarde van de beslissing van de commissie duidelijk zijn. In principe is die beslissing niet tegenstelbaar aan derden.

Derhalve rijst een probleem wanneer de schade verschillend wordt beoordeeld door de commissie en door de rechtbank. De aanvraag om hulp en de burgerlijke rechtsvordering zijn immers onafhankelijk van elkaar.

Bij de schadeloosstelling kunnen verschillende criteria en een verschillende verdeelsleutel worden gehanteerd. De correctionele rechtbank kan bijvoorbeeld oordelen dat de aansprakelijkheid gedeeld wordt. Bijgevolg kan het bedrag van de door de rechtbank aan het slachtoffer toegekende vergoeding dus lager liggen dan de hulp die door de commissie wordt toegekend.

Artikel 38, § 1, eerste lid, bepaalt evenwel dat de Staat van rechtswege, voor het bedrag van de hulp door hem betaald, in de rechten treedt van het slachtoffer tegen de dader van het misdrijf.

Aangezien de beslissing van de commissie geen waarde *erga omnes* heeft, zal de Staat slechts in de rechten treden voor het bedrag dat is bepaald door de rechtbank die uitspraak heeft gedaan, aangezien alleen het vonnis of het arrest aan derden tegenstelbaar is.

Volgens de Vice-Eerste Minister impliceert de idee die aan de regeling ten grondslag ligt, dat een echt subjectief recht in de wet wordt opgenomen. De begrotingsmogelijkheden laten echter geen ruimte voor een dergelijke innovatie.

Onderstreept zij voorts dat Nederland een gelijkaardige regeling kent als de voorgestelde.

De opvatting van het wetsontwerp is in feite vergelijkbaar met die van de bepalingen van de wet betreffende de voorlopige hechtenis (art. 27 tot 29), die betrekking hebben op de schadeloosstelling van personen die meer dan acht dagen in voorlopige hechtenis hebben doorgebracht, zonder dat die hechtenis of de handhaving ervan een gevolg zijn van hun eigen gedrag.

Inzake de tegenstelbaarheid van de beslissing van de commissie bevestigt de Vice-Eerste Minister dat deze inderdaad geen waarde *erga omnes* heeft. Derhalve kan het door spreker aangestipte probleem zich voordoen. De door het onderhavige wetsontwerp ingestelde procedure is volstrekt onafhankelijk.

De verleende hulp heeft een aanvullend karakter en komt tot stand onafhankelijk van het verloop van de burgerlijke rechtsvordering. De procedure heeft dan ook geen gevolgen voor de delinquent.

Wanneer de Staat in de rechten is getreden van het slachtoffer tegen de dader van het misdrijf, kan deze nochtans niet méér rechten hebben dan het slachtoffer en derhalve niet méér terugvorderen dan wat de rechtbanken van gemeen recht hebben vastgesteld of zullen vaststellen.

L'intervenant estime que le système par lequel une commission ne fait pas droit à une demande remplissant les conditions prévues mais examine la possibilité d'accorder une aide est une option contestable.

De plus, les conséquences quant à la portée juridique de l'octroi de l'aide devraient être spécifiées.

En effet, si le système préconisé n'introduit pas un droit, la valeur de la décision de la commission doit être claire. En principe, cette décision ne sera pas opposable aux tiers.

Dès lors, un problème se pose lorsque le dommage est évalué différemment par la commission et par le tribunal. En effet, la demande d'aide et l'action civile sont indépendantes.

Le dédommagement peut s'effectuer selon des critères différents et selon une clé de répartition différente. Par exemple, le tribunal correctionnel peut estimer qu'une responsabilité est partagée. Le montant de l'indemnité accordée à la victime par le tribunal peut dès lors être inférieure à l'aide octroyée par la Commission.

Or, l'article 38, § 1, al. 1, dispose que l'Etat est subrogé de plein droit à concurrence du montant de l'aide payé par lui aux droits de la victime contre l'auteur de l'infraction.

La décision de la Commission n'ayant pas de valeur *erga omnes*, l'Etat ne sera subrogé qu'à concurrence du montant de l'indemnité fixé par la juridiction ayant statué, étant donné que seul le jugement ou l'arrêt est opposable aux tiers.

Le Vice-Premier Ministre déclare que la philosophie du système implique qu'un véritable droit subjectif soit inscrit dans la loi. Les contingences budgétaires ne permettent cependant pas une telle innovation.

Il y a lieu cependant de souligner que les Pays-Bas connaissent un système analogue à celui qui est proposé.

La philosophie du projet de loi est en fait comparable à celle des dispositions de la loi relative à la détention préventive (art. 27 à 29) qui concernent l'indemnisation des personnes qui ont été détenues préventivement pendant plus de huit jours sans que cette détention ou son maintien ait été provoqué par son propre comportement.

En ce qui concerne l'opposabilité de la décision de la Commission, le Vice-Premier Ministre déclare qu'en effet celle-ci n'a pas de valeur *erga omnes*. Dès lors, le problème soulevé par l'intervenant peut se poser. La procédure instaurée par le présent projet de loi est totalement indépendante.

L'aide accordée a un caractère subsidiaire qui intervient indépendamment de l'évolution de l'action civile. Dès lors la procédure n'a pas de conséquence en ce qui concerne le délinquant.

Si l'Etat se trouve subrogé aux droits de la victime contre l'auteur de l'infraction, il ne peut cependant pas avoir plus de droits que la victime et ne pourra donc récupérer plus que ce que les juridictions de droit commun ont déterminé ou détermineront.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING
EN STEMMINGEN

AFDELING I

Verhoging van de personeelsformatie
van de rechtbanken van eerste aanleg

Art. 25 tot 27

De artikelen 25 tot 27 geven geen aanleiding tot opmerkingen en worden eenparig aangenomen.

Art. 27bis, (nieuw)

De heer Mottard stelt een amendement (Stuk n° 1281/9-V) voor dat tot doel heeft de personeelsformaties van het arbeidshof te Luik en van de arbeidsrechtbanken te Luik en te Namen-Dinant uit te breiden.

De formaties van deze gerechten zijn nog niet aangepast sedert de wet van 7 juli 1969 tot vaststelling van de personeelsformaties werd aangenomen. In het rechtsgebied van het arbeidshof te Luik zijn alleen de formaties van het hof en die van de arbeidsrechtbanken te Luik en te Namen-Dinant ongewijzigd gebleven sedert de oprichting ervan.

Uit de tabel op bladzijde 13, blijkt duidelijk de evolutie van het aantal nieuwe zaken die in de loop van de burgerlijke jaren van 1980 tot en met 1984 (zie de kolommen «coëfficiënt») zijn ingeschreven op de drie rollen (algemene rol, rol van de zaken in kort geding en rol van de verzoekschriften) van arbeidsrechtbanken waarvan het rechtsgebied ten minste 500 000 inwoners telt. Van alle arbeidsrechtbanken waarvan daarin sprake is, behoudens de arbeidsrechtbank te Gent waarvan men voor 1983 en 1984 (nog) geen cijfers heeft, is de arbeidsrechtbank te Luik de enige die een bestendige en zeer aanzienlijke verhoging (+ 17,04 % meer zaken in vijf jaar) heeft gekend.

Die stijging van het aantal zaken brengt moeilijkheden mee voor de magistraten van de zetel, maar ook voor de magistraten van het Openbaar Ministerie.

Bovendien hebben de arbeidsauditoraten en het algemeen arbeidsauditoraat te kampen met nieuwe moeilijkheden die voortvloeien uit de ruimere interpretatie die het Hof van Cassatie zopas heeft gegeven van artikel 578, 7°, van het Gerechtelijk Wetboek, terwijl de restrictieve uitlegging van dit artikel totnogtoe de bovenhand had.

Zo moeten de leden van het Openbaar Ministerie bij de arbeidsrechtbanken thans zitting nemen in en advies verstrekken over alle geschillen inzake arbeidsovereenkomsten, hoewel de personeelsformatie van die magistraten aanvankelijk was uitgewerkt met inachtneming van het feit dat die aangelegenheid hen niet verplicht hoefde te worden meegedeeld. Derhalve is het verantwoord de personeelsformatie van die hoven en rechtbanken uit te breiden.

Voorts moet het vaak aangehaalde argument als zou aan die hoven en rechtbanken geen extra-personeel moeten worden toegevoegd, aangezien de gerechtelijke achterstand er niet zorgwekkend is, niet in aanmerking worden genomen, daar het feit dat zij geen gerechtelijke achterstand hebben, verklaard wordt door het intensieve werk dat door de betrokken magistraten wordt gepresteerd.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES
ET VOTES

SECTION I

Augmentation des cadres
des tribunaux de première instance

Art. 25 à 27

Les articles 25 à 27 ne font pas l'objet d'observations et sont adoptés à l'unanimité.

Artt. 27bis, (nouveau)

M. Mottard dépose un amendement (Doc. n° 1281/9-V) tendant à élargir les cadres du personnel de la cour de travail de Liège et des tribunaux du travail de Liège et de Namur-Dinant.

Depuis la loi du 7 juillet 1969 qui détermine ces cadres, ceux-ci n'ont pas été revus. Dans le ressort de la Cour du travail de Liège, seule la cour elle-même et les tribunaux du travail de Liège et de Namur-Dinant ont vu leur cadre resté inchangé depuis leur création.

Comme le démontre le tableau page 13, l'évolution du nombre de nouvelles affaires inscrites aux 3 rôles (rôle général, rôle des référés et rôle des requêtes) des Tribunaux du Travail dont le ressort compte une population d'au moins 500.000 habitants, au cours des années civiles allant de 1980 à 1984 inclus (voir les colonnes «indice») montre clairement que réserve faite pour le tribunal du travail de Gand dont on ne connaît pas (encore) les chiffres pour 1983 et 1984, de tous les Tribunaux du Travail dont question, le Tribunal du Travail de Liège est le seul qui a connu une augmentation progressive continue et très importante (+ 17,04 % d'affaires en plus en 5 ans).

Cet accroissement des affaires ne présente cependant pas seulement des difficultés pour des magistrats du siège, mais également pour les magistrats du ministère public.

En outre, les auditors du travail et l'auditorat général du travail se trouvent confrontés à des difficultés nouvelles résultant de l'interprétation extensive qui vient d'être donnée par la Cour de Cassation à l'article 578, 7° du Code judiciaire, alors que l'interprétation restrictive de cet article avait prévalu jusqu'alors.

Ainsi les membres du ministère public près les juridictions du travail doivent actuellement siéger et rendre un avis dans l'ensemble des contestations concernant les contrats de travail, alors que le cadre de ces magistrats avait été établi en raison de ce que cette matière ne leur était pas obligatoirement communicable. Dès lors, il est justifié d'étendre les cadres du personnel de ces cours et tribunaux.

Par ailleurs, l'argument souvent invoqué, selon lequel ces cours et tribunaux ne doivent pas bénéficier d'une adjonction d'effectifs étant donné que l'arriéré judiciaire n'y est pas préoccupant, ne doit pas être retenu dans la mesure où l'absence d'arriéré judiciaire s'explique par le travail intensif qui est fourni par les magistrats concernés.

*Arbeidsrechtbanken met een rechtsgebied
van ten minste 500 000 inwoners*

Tabel van de jongste statistieken (1980 tot en met 1984)

		Brussel — Bruxelles		Antwerpen — Anvers		Luik — Liège		Charleroi — Charleroi		Gent — Gand	
Personeelsformatie — Cadre	Zetel (1) Auditoraat (1)	26 rechters 18 substituten		14 rechters 10 substituten		11 rechters 8 substituten		10 rechters 6 substituten		7 rechters 5 substituten	
	— Siège (1) Auditorat (1)	— 26 juges 18 substitués		— 14 juges 10 substitués		— 11 juges 8 substitués		— 10 juges 6 substitués		— 7 juges 5 substitués	
Nieuwe ingekomen dossiers (burgerlijk jaar). — Dossiers nouveaux entrés (année civile)			Coëff. — Indice		Coëff. — Indice		Coëff. — Indice		Coëff. — Indice		Coëff. — Indice
	1980(2)	21 142	100	11 389	100	9 405	100	8 079	100	5 623	100
	1981(2)	20 913	98,91	11 076	97,25	9 474	100,73	7 942	98,30	5 539	98,50
	1982(3)	21 513	101,75	11 387	99,98	10 509	111,73	7 624	94,36	5 808	103,29
	1983	21 579	102,06	—	—	10 373	110,29	8 073	99,92	—	—
	1984	21 616	102,24	10 921	95,89	11 008	117,14	7 934	98,20	—	—

(1) Wet van 7 juli 1969 tot vaststelling van de personeelsformatie van de arbeidshoven en -rechtbanken (*Belgisch Staatsblad* van 30 december 1969).

(2) *Bulletin Vragen en Antwoorden* van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, n° 22 van 8 juni 1982 (vraag n° 120 van volksvertegenwoordiger Henrion van 14 mei 1982 en antwoord van de Minister van Justitie).

(3) *Bulletin Vragen en Antwoorden* van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, n° 42 van 23 augustus 1983 (vraag n° 140 van volksvertegenwoordiger Henrion van 24 februari 1983 en antwoord van de Minister van Justitie).

*Tribunaux du Travail dont le ressort compte une population
d'au moins 500 000 habitants*

Tableau des statistiques les plus récentes (1980 à 1984 inclus)

(1) Loi du 7 juillet 1969 déterminant le cadre du personnel des Cours et Tribunaux du Travail (*Moniteur belge* du 30 décembre 1969).

(2) *Bulletin des Questions et Réponses* de la Chambre des Représentants, n° 22 du 8 juin 1982 (Question n° 120 du député Henrion du 14 mai 1982 et Réponse du Ministre de la Justice).

(3) *Bulletin des Questions et Réponses* de la Chambre des Représentants, n° 42 du 23 août 1983 (Question n° 140 du député Henrion du 24 février 1983 et Réponse du Ministre de la Justice).

Om een achterstand in de behandeling van gerechtszaken te voorkomen hebben die magistraten evenwel veel meer inspanningen geleverd dan van hen mocht worden verwacht binnen hun ambtelijke opdracht.

Zo dit probleem niet wordt aangepakt, mag er voor worden gevreesd dat de betrokken magistraten worden ontmoedigd en dat de geleverde inspanningen teniet worden gedaan.

De heer Mottard besluit dat het wetsontwerp op dit punt moet worden gewijzigd en dat in de Senaat spoedig over het geamendeerde ontwerp kan worden gestemd.

Volgens een lid (de heer Henrion) bestaat de beschreven situatie wel degelijk. Men zou evenwel een idee moeten hebben van de kosten die gemoeid zijn met de in de amendementen van de heer Mottard voorgestelde uitbreiding van de personeelsformaties.

Aldus zou de commissie zich een oordeel kunnen vormen over de draagwijdte van die amendementen. Spreker acht een terugzending naar de Senaat echter niet raadzaam. De commissie zou zich evenwel over dit probleem kunnen buigen van bij de aanvang van het nieuwe parlementaire jaar.

In september zou dan een wetsvoorstel of -ontwerp kunnen worden aangenomen, zonder dat de aanneming van het onderhavige ontwerp wordt vertraagd.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat de situatie van de arbeidshoven en -rechtbanken minder zorgwekkend is dan die van de andere gerechten. Wanneer bovendien die hoven en rechtbanken de bij de amendementen bedoelde uitbreiding van hun personeelsformatie verkrijgen, zullen ook andere arbeidsgerechten om een uitbreiding verzoeken.

Ter zake wordt een onderzoek verricht. Zodra een vergelijking met de andere arbeidsgerechten voorhanden is, kan wellicht wetgevend worden opgetreden in de zin die door de indiener van de amendementen wordt aanbevolen. Aangezien de indiening van een wetsonwerp ter zake een weerslag heeft op de begroting, zal dit vraagstuk worden voorgelegd aan de komende Ministerraad.

De amendementen van de heer Mottard worden ingetrokken.

De kostprijs van de uitvoering van de door de heer Mottard voorgestelde wijzigingen werd meegedeeld nadat de artikelen reeds waren aangenomen. Ze wordt in bijlage bij het onderhavige verslag vermeld.

SECTIE II

Hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden

Art. 28

Met betrekking tot dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt en het wordt eenparig aangenomen.

Art. 29

In antwoord op een vraag van de heer Derycke om nadere uitleg betreffende de veroordeling tot een criminele of een correctionele hoofdstraf, verklaart de Vice-Eerste Minister dat enerzijds de straf een hoofdstraf moet zijn — een vervangende gevangenisstraf is dus uitgesloten — en dat anderzijds de veroordeling definitief moet zijn.

Les efforts déployés par ces magistrats pour éviter que ne se forme un arriéré judiciaire ont cependant dépassé les limites décentes des devoirs de leur charge.

Il est à craindre qu'en ignorant ce problème, les magistrats concernés soient découragés et les efforts consentis réduits à néant.

L'auteur conclut qu'une modification du projet de loi s'impose et que le projet amendé pourrait être rapidement voté au Sénat.

Un membre (M. Henrion) estime que la situation décrite est réelle. Il conviendrait cependant de connaître le coût de la réalisation de l'élargissement des cadres proposé dans les amendements de M. Mottard.

La commission pourrait ainsi juger de la portée des amendements. Il estime cependant qu'un retour au Sénat n'est pas opportun. Cependant la commission pourrait examiner ce problème dès la rentrée parlementaire.

Une proposition ou un projet de loi pourrait être adopté au mois de septembre sans retarder l'adoption du présent projet.

Le Vice-Premier Ministre déclare que la situation des cours et tribunaux du travail est moins préoccupante que celle des autres juridictions. En outre, si un élargissement des cadres intervient pour les cours et tribunaux visés par l'amendement, d'autres juridictions du travail vont également demander un élargissement du cadre de leur personnel.

Une étude a cependant été entreprise dans ce domaine. Dès lors, il pourrait être légiféré dans le sens préconisé par l'auteur des amendements dès qu'une comparaison avec d'autres juridictions du travail est établie. Etant donné que le dépôt d'un projet de loi en cette manière a des implications budgétaires, cette question sera soumise au prochain Conseil des Ministres.

Les amendements de M. Mottard sont retirés.

Le coût de la réalisation des modifications proposées par M. Mottard a été communiqué après l'adoption des articles et figure en annexe au présent rapport.

SECTION II

Aide de l'Etat aux victimes d'actes intentionnels de violence

Art. 28

Cet article ne fait pas l'objet d'observations et est adopté à l'unanimité.

Art. 29

Plus de précisions ayant été demandées (M. Derycke) en ce qui concerne la condamnation à une peine principale criminelle ou correctionnelle, le Vice-Premier Ministre déclare qu'il faut d'une part que la peine soit principale — donc un emprisonnement subsidiaire est exclu — et d'autre part que la condamnation soit définitive.

Uit die laatste voorwaarde volgt dat de bepaling niet van toepassing is in geval van opschorting doch wel in geval van uitstel.

Een lid (de heer Delahaye) informeert naar de aard van de verplichting om een bedrag van 5 F te betalen bij wijze van bijdrage tot de financiering van het Fonds — aangezien deze van fiscale aard kan zijn — en naar de conformiteit van die verplichting met het Europese Verdrag. De Vice-Eerste Minister beklemtoont dat de bijdrage een karakter *sui generis* heeft en geen taks, noch een bijkomende straf is. In feite gaat het om een bijdrage ten laste van personen tegen wie een straf is uitgesproken. Zij kan met het griffierecht worden gelijkgesteld. Voorts onderstreept hij dat de Raad van State in dit verband geen opmerking heeft gemaakt en dat de verplichting strookt met de bepalingen van het Europese Verdrag.

Artikel 29 wordt eenparig aangenomen.

Art. 30

Art. 30, § 2, alinea 1

Deze bepaling heeft betrekking op de samenstelling van de Commissie.

Een lid (de heer Derycke) is van oordeel dat het verkieslijk is dat een rechtbank i.p.v. een commissie uitspraak doet over de verlening van de hulp.

Bovendien is de samenstelling van de commissie betwistbaar. Zij bestaat uit ambtenaren en advocaten. Er bestaat vrees dat de commissie gepolitiseerd wordt.

Voorts is deelneming van advocaten aan de commissie in strijd met hun plichtenleer. Hun wezenlijke opdracht bestaat erin de rechten van de verdediging te waarborgen. De vraag rijst dan ook of de bevoegdheden van deze commissie niet moeten worden opgedragen aan colleges van magistraten van het niveau van de Hoven van Beroep.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat de samenstelling van de commissie steunt op de noodzaak om: 1) te zorgen voor onafhankelijkheid door de aanwezigheid van magistraten; 2) rekening te houden met de technische problemen die kunnen rijzen door de aanwezigheid van ambtenaren (een ambtenaar benoemd op de voordracht van de Minister van Financiën, om rekening te houden met de financiële gevolgen, en een ambtenaar die is benoemd op de voordracht van de Minister die de Volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft, om het medisch aspect in aanmerking te nemen); 3) en tenslotte de rechten van de verdediging te waarborgen door twee advocaten aan te stellen. Bovendien hebben advocaten al zitting in allerlei commissies (vgl. Commissie tot bescherming van de maatschappij) zonder dat dit een probleem doet rijzen.

In verband met de voorkeur die aan een commissie wordt gegeven in plaats van aan een rechtbank, benadrukt hij het feit dat eensdeels geen recht tot stand wordt gebracht en anderdeels zal één enkele commissie meer eenvormigheid inzake rechtspraak mogelijk maken. Voorts is in deze aangelegenheid een collegiale beslissing wenselijk.

Hij voegt eraan toe dat de toekenning van die bevoegdheid aan de Raad van State, waaraan oorspronkelijk was gedacht, door de Senaatscommissie voor de Justitie werd verworpen. Hoewel het idee van de volstrekte bevoegdheid van de Raad van State werd opgeheven, is een vordering tot nietigverklaring voor die Raad mogelijk voor de verzoeker en voor de Minister van Justitie, overeenkomstig artikel 14 van de samengevoegde wetten op de Raad van State. De beslissing van de commissie is immers een administratieve handeling.

De heer Derycke verklaart bij zijn overtuiging te blijven dat de aanwezigheid van advocaten in de commissie niet

Cette dernière condition implique que la disposition ne s'applique pas en cas de suspension mais qu'elle s'applique en cas de sursis.

Un membre (M. Delahaye) s'étant informé quant à la nature de l'obligation de verser une somme de 5 F à titre de contribution au Fonds — celle-ci pouvant avoir un caractère fiscal —, et à la conformité de cette obligation avec la convention européenne, le Vice-Premier Ministre insiste sur le caractère *sui generis* de la contribution qui n'est ni une taxe ni une peine supplémentaire. Il s'agit en fait d'une contribution à charge de personnes qui font l'objet d'une peine. Elle peut être assimilée au droit de greffe. Il souligne, par ailleurs, que le Conseil d'Etat n'a fait aucune observation à ce propos et qu'elle est conforme à la Convention européenne.

L'article 29 est adopté à l'unanimité.

Art. 30

Art. 30, § 2, alinea 1

Cette disposition concerne la composition de la commission.

Un membre (M. Derycke) estime qu'il serait préférable qu'un tribunal statue sur l'octroi de l'aide plutôt qu'une commission.

De plus, la composition de la commission est contestable. Celle-ci est composée de fonctionnaires et d'avocats. Une politisation de la commission est donc à craindre.

De plus, la participation d'avocats à cette commission est en contradiction avec leur déontologie. En effet, leur fonction essentielle est d'assurer les droits de la défense. La question se pose dès lors de savoir s'il ne conviendrait pas d'attribuer les compétences de cette commission à des collèges de magistrats au niveau des Cours d'appel.

Le Vice-Premier Ministre déclare que la composition de la commission s'explique par la nécessité: 1) de préserver son indépendance en prévoyant la présence de magistrats, 2) de tenir compte des problèmes techniques pouvant se poser en prévoyant la présence de fonctionnaires (un fonctionnaire nommé sur proposition du Ministre des Finances afin de prendre en considération les implications financières et un fonctionnaire nommé sur proposition du Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions, afin de prendre en considération l'aspect médical); 3) et enfin d'assurer le respect des droits de la défense en prévoyant deux avocats. En outre, des avocats siègent déjà dans diverses commissions (cf. Commission de Défense sociale) sans que cela pose un problème.

En ce qui concerne le choix de l'attribution de la compétence à une commission plutôt qu'aux tribunaux, il insiste sur le fait que d'une part un droit n'est pas créé et que d'autre part une commission unique permettra plus d'uniformité quant à la jurisprudence. De plus, une décision collégiale semble opportune en cette matière.

Il ajoute que l'appel au Conseil d'Etat, initialement prévu, a été supprimé par la commission de la Justice du Sénat. Si le recours de pleine juridiction a été supprimé, un recours en annulation devant le Conseil d'Etat est cependant ouvert au requérant et au Ministre de la Justice conformément à l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat. La décision de la commission est en effet un acte administratif.

M. Derycke déclare rester convaincu que la présence des avocats dans la commission n'est pas requise. Cette présen-

vereist is. Hun aanwezigheid is dubbelzinnig en het is niet duidelijk op welke criteria de aanwijzing van die advocaten zal steunen. Hij dient dan ook een amendement in (Stuk 1281/9, I, 1) dat ertoe strekt de woorden « twee advocaten » weg te laten.

Een lid (de heer Verniers) deelt de bezorgdheid van de indiener.

De Vice-Eerste Minister is van mening dat dit amendement niet in aanmerking kan worden genomen, aangezien de goedkeuring ervan impliceert dat het wetsontwerp naar de Senaat wordt teruggezonden. Als later moeilijkheden worden vastgesteld, kan de wet nog worden gewijzigd.

Het amendement van de heer Derycke wordt verworpen met 9 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding.

Art. 30, § 2, al. 3

Opgemerkt wordt dat § 2 bepaalt op welke wettelijke grondslag het bewijs van de kennis van het Frans en het Nederlands moet worden geleverd, terwijl § 2, 3^e lid, niets bepaalt over het bewijs van de kennis van het Duits.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat dient de worden verwezen naar het wetsontwerp betreffende het gebruik van de Duitse taal in gerechtszaken en de rechterlijke inrichting dat eerlang door de beide Kamers zal worden goedgekeurd. Hij wijst er bovendien op dat de benoemende overheid de kennis van de taal zal beoordelen.

Art. 30, § 2, al. 6

De heer Derycke stelt een amendement voor (Stuk 1281/9, I, 2) dat ertoe strekt te bepalen dat het mandaat maar één maal hernieuwbaar is. Hij is van oordeel dat de goedkeuring van dit amendement het mogelijk zal maken de gevolgen van politisering van de benoemingen in de commissie te verhelpen en de bezwaren te voorkomen van een te grote continuïteit in de samenstelling van de commissie, wat tot immobilisme in de rechtspraak zou kunnen leiden.

Het amendement van de heer Derycke wordt met 9 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding verworpen.

Artikel 30 wordt met 10 stemmen en 2 onthoudingen aangenomen.

Art. 31

In verband met dit artikel worden verscheidene opmerkingen gemaakt.

1) Opgemerkt wordt (de heer Derycke) dat dit artikel evenmin als artikel 32 de zedelijke schade in aanmerking neemt. Die kan nochtans groot zijn (bijvoorbeeld bij verkrachting).

De Vice-Eerste Minister verwijst in dit verband naar het Senaatsverslag (Stuk n° 873/2, 1°, blz. 7) volgens hetwelk « het zo mogelijk zal zijn naast het nadeel van economische aard en de medische kosten, onder meer de zedelijke schade of de lichamelijke of psychische pijn tijdens de ziekteperiode te herstellen, ook als dat lijden geen weerslag op de economische activiteit van het slachtoffer heeft. Het gaat dus om een *pretium doloris*.

Voor personen ten laste van het slachtoffer bestaat de schade uitsluitend in het verlies van alimentatie ».

2) Een lid (de heer Verniers) verklaart dat tegenstrijdigheid bestaat tussen artikel 31, § 1, 3 en artikel 34,

ce est ambiguë et il n'est pas clair sur base de quels critères les avocats siégeant seront désignés. Dès lors, il dépose un amendement (Doc. n° 1281/9, I, 1) tendant à supprimer les mots « deux avocats et ».

Un membre (M. Verniers) déclare partager la préoccupation de l'auteur.

Le Vice-Premier Ministre estime que cet amendement ne peut être retenu étant donné que son adoption implique que le projet de loi soit renvoyé au Sénat. Ultérieurement si des difficultés sont constatées, la loi pourra être modifiée.

L'amendement de M. Derycke est rejeté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

Art. 30, § 2, al. 3

Il est observé que le § 2, al. 2, précise sur quelle base légale doit intervenir la justification de la connaissance de la langue française et de la langue néerlandaise, tandis que le § 2, alinéa 3, ne prévoit rien en ce qui concerne la justification de la connaissance de la langue allemande.

Le Vice-Premier Ministre déclare qu'il y a lieu de se référer au projet de loi relatif à l'emploi de la langue allemande en matière judiciaire et à l'organisation judiciaire qui sera bientôt adopté dans les deux Chambres. Il rappelle en outre que c'est l'autorité qui nomme qui appréciera la connaissance de la langue.

Art. 30, § 2, al. 6

M. Derycke dépose un amendement (Doc. 1281/9, I, 2) tendant à stipuler que le mandat n'est renouvelable qu'une seule fois. Il estime que l'adoption de cet amendement permettrait de remédier aux conséquences d'une politisation des nominations au sein de la commission et d'éviter les inconvénients d'une trop grande continuité dans la composition de la commission qui pourrait entraîner l'immobilisme de la jurisprudence.

L'amendement de M. Derycke est rejeté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 30 est adopté par 10 voix et deux abstentions.

Art. 31

Plusieurs observations sont faites en ce qui concerne cet article :

1) Il est observé (M. Derycke) que cet article ni l'article 32, ne prennent en considération le dommage moral. Or celui-ci peut être important (par exemple en matière de viol).

Le Vice-Premier Ministre renvoie à cet égard au rapport du Sénat (Doc. n° 873/2, 1°, p. 7) selon lequel « il sera ainsi permis de réparer, outre le préjudice de type économique et les frais médicaux, notamment le dommage moral ou les douleurs physiques ou psychiques pendant la période de maladie, et ce même si ces souffrances ne comportent aucune répercussion sur l'activité économique de la victime. Il s'agit donc du *pretium doloris*.

Pour les personnes qui étaient à charge de la victime, le dommage consiste exclusivement en la perte d'aliments ».

2) Un membre (M. Verniers) déclare qu'une contradiction existe entre l'article 31 § 1, 3 et l'article 34, § 2,

§ 2, 1e lid. De eerste bepaling stelt als voorwaarde van het verzoek om hulp dat degene die ernstig lichamelijk letsel of nadeel voor zijn gezondheid heeft ondervonden als gevolg van een opzettelijke gewelddaad in België gepleegd, zich burgerlijke partij moet stellen wegens de feiten die de opzettelijke gewelddaad uitmaken. De tweede bepaling nu houdt in dat de hulp kan worden toegekend ook al kan de dader van de opzettelijke gewelddaad niet worden vervolgd of veroordeeld, met name omdat hij onbekend is gebleven. Er ontstaat dan ook een tegenspraak voor zover, bij niet-vervolg, het niet altijd tot het stellen van een burgerlijke partij komt.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat, ingeval de dader onbekend is, het slachtoffer klacht tegen onbekenden kan indienen en zich bij de onderzoeksrechter burgerlijke partij kan stellen.

Het slachtoffer moet iets ondernemen om een gerechtelijk dossier te doen samenstellen dat de commissie in staat stelt met kennis van zaken uitspraak te doen. Het doet er niet toe dat het stellen van een burgerlijke partij al dan niet tot gevolg heeft dat de vervolging tot resultaten leidt.

Een lid (de heer Derycke) wijst er echter op dat de rechtzoekenden zich niet automatisch burgerlijke partij stellen. Dikwijls wordt alleen klacht ingediend. De verplichting om zich burgerlijke partij te stellen moet worden onderstreept.

3) Op de opmerking (van de heer Verniers) dat het slachtoffer in de onmogelijkheid kan verkeren zich burgerlijke partij te stellen, antwoordt de Vice-Eerste Minister dat in dat geval zijn advocaat het kan doen.

4) Op een andere opmerking (van de heer Verniers) dat iemand zich in België geen burgerlijke partij zal stellen wanneer degene die de gewelddaad pleegde in het buitenland verblijft en er wordt vervolgd voor een ander misdrijf, zegt de Vice-Eerste Minister dat het slachtoffer zich altijd burgerlijke partij kan stellen. In dit verband herinnert hij eraan dat de hulp kan worden toegekend, ook als de schade die verzoeker leed, niet het voorwerp was van een gerechtelijke beslissing, waarin over de burgerlijke belangen uitspraak is gedaan. Het verzoekschrift kan echter maar worden ingediend, nadat uitspraak is gedaan over de strafvordering bij een in kracht van gewijsde gegane rechtelijke beslissing of, als de dader niet kan worden vervolgd of veroordeeld, na de beslissing van het onderzoeksgerecht. In het vermelde geval zal tot onttrekking worden besloten.

Artikel 31 wordt eenparig aangenomen.

Art. 32

Op een vraag om verduidelijking (van de heer Delahaye) wijst de Vice-Eerste Minister erop dat de schade wordt geraamd zonder rekening te houden met de gerechtelijke raming. Andere criteria dan die welke door de rechtbanken worden gehanteerd, kunnen worden gekozen.

De raming kan ook hoger zijn dan die welke in het vonnis voorkomt.

De Commissie doet naar billijkheid uitspraak, rekening houdend met de beperking opgelegd bij artikel 33, § 2, 1e lid (dus 2 miljoen frank).

Artikel 32 wordt eenparig aangenomen.

al. 1. La première disposition prévoit comme condition à la demande de l'aide que la personne qui a subi de graves atteintes au corps ou à la santé résultant d'un acte intentionnel de violence commis en Belgique doit s'être constituée partie civile à raison des faits constitutifs de l'acte intentionnel de violence. Or la seconde disposition prévoit que l'aide pourra être accordée même si l'auteur de l'acte intentionnel de violence ne peut être poursuivi ou condamné, notamment parce qu'il est demeuré inconnu. Dès lors, une contradiction s'installe dans la mesure où en l'absence de poursuite, la constitution de partie civile n'intervient pas toujours.

Le Vice-Premier Ministre déclare que lorsque l'auteur est inconnu, la victime déposera plainte contre inconnu et se constituera partie civile devant le juge d'instruction.

La victime doit en effet faire un acte positif afin que soit constitué un dossier judiciaire qui permettra à la commission de statuer en connaissance de cause. Il importe peu que cette constitution de partie civile ait pour conséquence que les poursuites aboutissent.

Un membre (M. Derycke) rappelle cependant que les justiciables ne recourent pas automatiquement à la constitution de partie civile. Souvent seule une plainte est déposée. Dès lors l'obligation de se constituer partie civile doit être soulignée.

3) La remarque ayant été faite (M. Verniers) que la victime peut être dans l'impossibilité physique de se constituer partie civile, le Vice-Premier Ministre rappelle que dans ce cas son avocat le fera.

4) A la suite d'une observation (M. Verniers) selon laquelle la constitution de partie civile en Belgique n'interviendra pas si l'auteur de l'acte de violence est à l'étranger et y est poursuivi dans le cadre d'une autre infraction, le Vice-Premier Ministre déclare que la victime peut toujours se constituer partie civile. Il rappelle à cet égard que l'aide peut être accordée même si le dommage subi par le requérant n'a pas fait l'objet d'une décision judiciaire statuant sur les intérêts civils. Toutefois, la requête ne pourra être présentée qu'après qu'il aura été statué sur l'action publique par une décision judiciaire passée en force de chose jugée ou, si l'auteur de l'acte ne peut pas être poursuivi ou condamné qu'après la décision de la juridiction d'instruction. Dans le cas évoqué, une décision de dessaisissement interviendra.

L'article 31 est adopté à l'unanimité.

Art. 32

A la suite d'une demande de précision (M. Delahaye) le Vice-Premier Ministre rappelle que le dommage est évalué de manière indépendante de l'évaluation judiciaire. D'autres critères que ceux pris en considération par les tribunaux peuvent être retenus.

L'évaluation peut même être supérieure à celle prévue par la décision judiciaire.

La Commission statue en équité en tenant compte de la limite imposée par l'article 33, § 2, al. 1 (c'est-à-dire 2 millions de francs).

L'article 32 est adopté à l'unanimité.

Art. 33

Verscheidene opmerkingen worden gemaakt in verband met dit artikel:

1) § 1, 2°, bepaalt dat bij de raming van het bedrag van de hulp, de commissie met name het gedrag van de verzoeker in aanmerking neemt, als deze laatste rechtstreeks of onrechtstreeks heeft bijgedragen tot het ontstaan van het nadeel of tot de verergering ervan.

Een lid (de heer D'hose) merkt in dit verband op dat er in de rechtspraak een toenemende tendens merkbaar is om het gedrag van het slachtoffer in aanmerking te nemen.

De vraag rijst in welke mate de commissie door die beoordeling gebonden is, wanneer een vonnis is geveld. Bovendien heeft hij zijn twijfels over de wenselijkheid van deze bepaling.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het in aanmerking nemen van het gedrag van het slachtoffer niet impliceert dat hem een fout wordt verweten. De commissie zal alle factoren beoordelen, waarmee zij meent rekening te moeten houden. De punten vermeld in § 1 zijn niet limitatief.

Bovendien moet de commissie niet verwijzen naar de gerechtelijke beslissing die tevoren tot stand kwam, aangezien het ingevoerde stelsel daar los van staat.

Komt het tot een tegenstrijdigheid, dan houdt die verband met de onafhankelijkheid van het stelsel tegenover de rechterlijke macht.

Hij voegt er nog aan toe dat § 1, 2°, de woorden overneemt van een bepaling van het Europese Verdrag.

2) In verband met de toekenning van hulp, wordt de vraag gesteld (de heer Horlait) wat de fiscale regeling is in verband met de hulp. In het ontwerp wordt dit punt niet behandeld. Zal dit bij ministerieel besluit worden gedaan?

De Vice-Eerste Minister verklaart dat geen afwijking van het gemeen recht wordt overwogen.

De fiscale regeling die voor de hulp zal gelden, hangt af van de aard van de schade waarvoor ze werd bekomen, en dit overeenkomstig het gemeen recht.

Als het b.v. gaat om morele schade, zal de toegekende hulp niet belastbaar zijn; gaat het om een verlies aan inkomen, dan is ze belastbaar, zoals bij arbeidsongevallen.

Een lid (de heer Delahaye) maakt de opmerking dat er in dat geval tegenstrijdigheid is tussen de aard van de hulp toegekend door het Rijk en de mogelijke belasting ten behoeve van het Rijk, maar de Vice-Eerste Minister wijst erop dat die hulp van bijkomende aard is. Het zou niet opgaan een onderscheid te maken tussen de belasting van de vergoeding, naargelang degene die ze verschuldigd is, al dan niet solvabel is. Bovendien kan de hulp provisioneel zijn. Het past dan ook niet van het gemeen recht af te wijken.

Spreeker merkt evenwel op dat de door het Rijk toegekende hulp beperkt is.

3) De vraag wordt ook gesteld (de heer Derycke) of het mogelijk is het bedrag van de verleende hulp te verhogen. De Vice-Eerste Minister verklaart dat artikel 37 bepaalt dat een aanvullende hulp van worden aangevraagd wanneer na toekenning van de hulp het nadeel merkbaar toeneemt. Deze procedure is ingegeven door de wetgeving inzake arbeidsongevallen.

Art. 33

Plusieurs observations sont faites en ce qui concerne cet article :

1) le § 1, 2° dispose que pour évaluer le montant de l'aide, la commission prend notamment en considération le comportement du requérant lorsque celui-ci a contribué directement ou indirectement à la réalisation du dommage ou à son aggravation.

Un membre (M. D'hose) observe à cet égard qu'une tendance croissante de la jurisprudence prend en considération le comportement de la victime.

La question se pose de savoir dans quelle mesure la commission sera liée par cette appréciation lorsqu'un jugement est intervenu. Il doute en outre de l'opportunité de cette disposition.

Le Vice-Premier Ministre déclare que la prise en considération du comportement de la victime n'implique pas qu'une faute lui soit imputée. La commission appréciera tous les éléments dont elle estimera devoir tenir compte; les éléments mentionnés au § 1, ne sont pas limitatifs.

En outre, la commission ne doit pas faire référence à la décision judiciaire intervenue précédemment étant donné l'indépendance du système mis en vigueur.

Si une contradiction se produit, elle est liée à l'autonomie de ce système à l'égard du pouvoir judiciaire.

Il ajoute que le § 1, 2° reprend les termes d'une disposition existant dans la Convention européenne.

2) En ce qui concerne l'octroi de l'aide, la question est posée de savoir (M. Horlait) quel est le régime fiscal de l'aide. Ce point n'est en effet pas réglé par le projet. Le sera-t-il par voie d'arrêtés ministériels?

Le Vice-Premier Ministre déclare qu'aucune dérogation au droit commun n'a été envisagée.

Le régime fiscal des aides sera fonction de la nature du dommage pour lequel elles ont été obtenues et ceci conformément au droit commun.

Ainsi, par exemple, s'il s'agit d'un dommage moral, l'aide octroyée ne sera pas imposable; s'il s'agit d'une perte de revenu, elle sera imposable, tout comme en matière d'accident de travail.

Un membre (M. Delahaye) ayant objecté que dans ce cas il y a une contradiction entre la nature de l'aide octroyée par l'Etat et l'éventuelle imposition au bénéfice du même Etat, le Vice-Premier Ministre rappelle que l'aide a un caractère subsidiaire. Il ne conviendrait pas de faire une distinction en ce qui concerne l'imposition de l'indemnité, selon que le débiteur est solvable ou insolvable. De plus l'aide peut être provisionnelle. Dès lors, il ne convient pas de déroger au droit commun.

L'intervenant observe cependant que l'aide accordée par l'Etat est limitée.

3) La question est encore posée de savoir (M. Derycke) s'il est possible d'augmenter le montant de l'aide octroyée. Le Vice-Premier Ministre déclare que l'article 37 prévoit qu'un complément d'aide peut être demandé lorsqu'après l'octroi de celle-ci, le dommage s'est aggravé de façon notable. Cette procédure s'inspire de la législation sur les accidents de travail.

Artikel 33 wordt met 10 stemmen en 2 onthoudingen aangenomen.

Art. 34

Een lid (de heer Derycke) merkt op dat, hoewel het ontwerp geen recht op Staatshulp invoert, het toch een recht invoert wat de aanvraag betreft, die al dan niet ontvankelijk zal worden verklaard naargelang de betrokkene al dan niet bepaalde voorwaarden vervult. Daarop antwoordt de Vice-Eerste Minister dat de rechtzoekende een recht toegekend krijgt, aangezien hij het verzoekschrift kan indienen waarover uitspraak gedaan zal worden.

De commissie zal echter naar billijkheid uitspraak doen over het voorwerp van deze aanvraag en zij is bevoegd om de hulp toe te kennen of te weigeren.

Art. 34, § 1

Deze bepaling heeft betrekking op de voorwaarden waaraan het verzoekschrift moet voldoen. Ten gevolge van opmerkingen van een lid (de heer Verniers), preciseert de Vice-Eerste Minister:

1° dat de secretarie van de Commissie gevestigd is in het Ministerie van Justitie (1ste lid);

2° dat het verzoekschrift in twee exemplaren moet worden opgesteld (1ste lid) en de bijlagen (laatste lid) in één exemplaar daarbij moeten worden gevoegd.

Overigens had dezelfde spreker opgemerkt dat het woord «haar» weggelaten was op de derde regel van het eerste lid van § 1; de Commissie voegt dan ook dit woord in tussen de woorden «of» en «toegezonden».

Art. 34, § 2

Een lid (de heer Verniers) meent dat tegenspraak bestaat tussen het derde lid en artikel 38, § 1.

De eerste bepaling schrijft voor dat het verzoekschrift eerst zal kunnen worden ingediend nadat bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing uitspraak is gedaan over de strafvordering of, indien de dader niet kan worden vervolgd of veroordeeld, na de beslissing van het onderzoeksgerecht.

Artikel 38, § 1, bepaalt dat de Staat van rechtswege ten belope van het bedrag van het voorschot, van de hulp of van de aanvullende vergoeding die door hem werden betaald, in de rechten van het slachtoffer treedt tegen de dader van het misdrijf.

Hij kan dit recht uitoefenen door zich burgerlijke partij te stellen voor het strafgerecht, en zulks zelfs voor de eerste keer in hoger beroep.

Spreker merkt op dat men zich niet langer burgerlijke partij kan stellen nadat uitspraak is gedaan over de strafvordering. Hij meent dan ook dat artikel 34, § 2, eerste lid moet worden weggelaten.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat artikel 38, § 1, logisch is. De Staat treedt in de rechten van het slachtoffer.

Twee gevallen moeten worden onderscheiden:

— de dader is geïdentificeerd en er is door een rechterlijke beslissing uitspraak gedaan over de strafvordering. In dat geval treedt de Staat in de rechten van het slachtoffer, na afloop van het strafproces;

L'article 33 est adopté par 10 voix et 2 abstentions.

Art. 34

A la suite de la remarque d'un membre (M. Derycke) faisant observer que si le projet de loi n'instaure pas un droit à l'aide de l'Etat, il introduit cependant un droit en ce qui concerne la demande, qui sera jugée recevable ou non selon que l'intéressé remplit ou non certaines conditions, le Vice-Premier Ministre déclare qu'en effet le justiciable se voit attribuer un droit étant donné qu'il peut introduire la requête sur laquelle il devra être statué.

Cependant la commission se prononcera sur l'objet de cette demande en équité et a la faculté d'accorder ou non l'aide.

Art. 34, § 1

Cette disposition concerne les conditions auxquelles la requête doit répondre. A la suite d'interventions d'un membre (M. Verniers), le Vice-Premier Ministre précise:

1° que le secrétariat de la commission est localisé au Ministère de la Justice (al. 1)

2° que si la requête doit être présentée en double exemplaire (al. 1), les annexes (dernier alinéa) sont jointes en un seul exemplaire.

Par ailleurs, le même intervenant ayant observé que le mot «haar» avait été omis à la troisième ligne du 1er alinéa du § 1, la commission insère ce mot entre les mots «of» et «toegezonden».

Art. 34, § 2

Un membre (M. Verniers) estime qu'une contradiction existe entre l'alinéa 3 et l'article 38 § 1.

La première disposition prévoit que la requête ne pourra être présentée qu'après qu'il aura été statué sur l'action publique par une décision judiciaire passée en force de chose jugée ou, si l'auteur de l'acte ne peut pas être poursuivi ou condamné qu'après la décision de la juridiction d'instruction.

L'article 38 § 1 dispose que l'Etat est subrogé de plein droit à concurrence du montant de l'aide provisionnelle, de l'aide ou du complément payés par lui, aux droits de la victime contre l'auteur de l'infraction.

Il peut exercer ce droit par voie de constitution de partie civile devant la juridiction répressive, et ce même pour la première fois en instance d'appel.

L'intervenant observe que la constitution de partie civile ne peut plus intervenir s'il a été statué sur l'action publique. Dès lors, il estime que l'article 34 § 2, al. 1 devrait être supprimé.

Le Vice-Premier Ministre déclare que l'article 38 § 1 est logique. L'Etat est subrogé aux droits de la victime.

Deux cas doivent être distingués:

— soit l'auteur est identifié et il a été statué sur l'action publique par une décision judiciaire. Dans ce cas, l'Etat est subrogé aux droits de la victime à l'issue du procès pénal;

— de dader kan niet worden vervolgd of veroordeeld (niet geïdentificeerd, onvoldoende bezwarende feiten); in dat geval zal het onderzoeksgerecht een beslissing nemen.

Het onderzoek kan altijd worden geopend, o.m. wanneer de dader wordt ontdekt of als nieuwe bezwarende feiten worden gevonden.

In dat geval is het gerechtvaardigd dat de Staat zich burgerlijke partij stelt.

Bovendien moet eraan worden herinnerd dat artikel 36 in spoedeisende gevallen het slachtoffer of zijn rechthebbenden toestaat een verzoek neer te leggen tot storting van een voorschot.

Het zal weliswaar uitzonderlijk voorkomen dat de Staat zich burgerlijke partij stelt. De mogelijkheid daartoe dient echter in acht te worden genomen, b.v. wanneer de dader onbekend is op het ogenblik van de inleiding van de procedure en hij later wordt ontdekt.

Overigens moet de verzoeksprocedure kunnen worden ingediend ingeval de dader niet kan worden vervolgd of veroordeeld.

Hoewel spreker de argumentatie van de Vice-Eerste Minister kan bijtreden, onderstreept hij dat het beter ware geweest, het derde lid van § 2 in te voegen in § 1, die betrekking heeft op de voorwaarden tot indiening van het verzoekschrift.

Het derde lid is immers niet op zijn plaats in § 2.

De Vice-Eerste Minister is het daarmee eens.

* * *

Een lid (de heer Verniers) vraagt of artikel 34, § 2, derde lid ook niet onderstelt dat het niet nodig is dat de dader van de opzettelijke gewelddaad veroordeeld wordt.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat het verzoekschrift inderdaad ontvankelijk is, voor zover er bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing uitspraak is gedaan over de strafvordering.

Of de dader veroordeeld of vrijgesproken wordt, doet er niet toe.

Artikel 34 wordt aangenomen met 10 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 35

Op artikel 35 zijn er geen opmerkingen; het wordt dan ook eenparig aangenomen.

Art. 36

Een lid (de heer Verniers) vermoedt dat, door voor te schrijven dat artikel 34, §§ 4 tot 6, van toepassing is, de Vice-Eerste Minister voornemens is bij koninklijk besluit een procedure in te stellen, die parallel verloopt met die van artikel 34, § 1.

De Vice-Eerste Minister verklaart dat hij zulks inderdaad van plan is.

Artikel 36 wordt eenparig aangenomen.

— soit l'auteur ne peut être poursuivi ou condamné (non identifié, charges insuffisantes ...) et dans ce cas une décision de la juridiction d'instruction interviendra.

L'instruction peut toujours être rouverte notamment lorsque l'auteur est découvert ou que des charges nouvelles sont trouvées.

Dans ce cas la constitution de partie civile par l'Etat se justifie.

En outre, il y a lieu de rappeler que l'article 36 permet en cas d'urgence à la victime ou à ses ayants droits d'introduire une demande tendant au versement d'une aide provisionnelle.

Il est vrai qu'il sera exceptionnel que l'Etat se constitue partie civile. Il y a lieu cependant d'en prévoir la possibilité par exemple pour rencontrer le cas où l'auteur est inconnu au moment de l'introduction de la procédure et est découvert ultérieurement.

Par ailleurs, il convient de permettre l'introduction de la requête dans le cas où l'auteur de l'acte ne peut être poursuivi ou condamné.

L'intervenant observe que s'il peut se rallier à l'argumentation du Vice-Premier Ministre, il convient cependant d'observer qu'il aurait été préférable d'insérer l'alinéa 3 du § 2 au § 1 qui concerne les conditions de l'introduction de la requête.

L'alinéa 3 ne trouve en effet pas de place dans le § 2.

Le Vice-Premier Ministre approuve cette intervention.

* * *

Un membre (M. Verniers) demande si l'article 34 §2, alinéa 3 implique en outre qu'il n'est pas nécessaire que l'auteur de l'acte intentionnel de violence soit condamné.

Le Vice-Premier Ministre déclare qu'en effet la requête est recevable pour autant qu'il aura été statué sur l'action publique par une décision judiciaire passée en force de chose jugée.

Il importe peu que l'auteur de l'acte soit condamné ou acquitté.

L'article 34 est adopté par 10 voix et 2 abstentions.

Art. 35

L'article 35 ne fait pas l'objet d'observations et est adopté à l'unanimité.

Art. 36

Un membre (M. Verniers) suppose qu'en disposant que l'article 34, § 4 à 6 est applicable, il est de l'intention du Vice-Premier Ministre d'introduire une procédure parallèle à celle de l'article 34 § 1 par voie d'arrêté royal.

Le Vice-Premier Ministre déclare que telle est l'intention.

L'article 36 est adopté à l'unanimité.

Art. 37

Op artikel 37 zijn er geen opmerkingen; het wordt dan ook eenparig aangenomen.

Art. 38

Een lid (de heer Delahaye) verklaart dat men de dubbelzinnigheid van het tweede lid van § 1, dat bepaalt dat de Staat dit recht kan uitoefenen door zich burgerlijke partij te stellen voor de strafrechter, en dit zelfs voor de eerste keer in hoger beroep, zou kunnen vermijden door te bepalen dat hij «onder meer» dit recht kan uitoefenen door zich burgerlijke partij te stellen.

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat men, door zich burgerlijk partij te stellen, genoemd recht «kan», maar niet «moet» uitoefenen.

Hij geeft echter toe dat de tekst dubbelzinnig is.

Hij is het gevolg van een opmerking van de Raad van State (Stuk Senaat n° 873/1, blz. 102).

Artikel 38 wordt met 10 stemmen en 2 onthoudingen aangenomen.

Art. 39 tot 41

De artikelen 39 tot 41 worden zonder opmerkingen met 10 stemmen en twee onthoudingen aangenomen.

Art. 41bis (nieuw)

De heer Desaeyere heeft een amendement ingediend dat ertoe strekt een uit één enkel artikel bestaande afdeling «Burgerlijke zuivering» in te voegen (Stuk n° 1281/7, II).

De Vice-Eerste Minister vindt dat die bepaling hier, niettegenstaande het heterogene karakter van het wetsontwerp, niet op haar plaats is en vraagt het amendement te verwerpen.

Het amendement van de heer Desaeyere wordt verworpen met 10 tegen 2 stemmen.

Sectie III

Toekenning van een bijzondere vergoeding in geval van opzettelijke gewelddaden tegen leden van de politie- en hulpdiensten en tegen derden die hulp verlenen aan een slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad.

Art. 42

Art. 42, § 1

Bij de bespreking van die bepaling worden twee opmerkingen gemaakt:

1) Opgemerkt wordt (de heer Verniers) dat de vergoeding, volgens artikel 42, § 1, verschuldigd is wanneer de schade het gevolg is van feiten die opzettelijke gewelddaden uitmaken of van de ontploffing van oorlogstuigen of valstriktuigen bij de uitvoering van een politie-, beschermings-, hulpverlenings- of ontminningsopdracht.

Daarbij rijst de vraag of die bepaling ook voor de rijkswacht geldt.

Art. 37

L'article 37 ne fait pas l'objet d'observations et est adopté à l'unanimité.

Art. 38

Un membre (M. Delahaye) déclare que l'ambiguïté de l'alinéa 2 du § 1 qui dispose que l'Etat peut exercer ce droit par voie de constitution de partie civile devant la juridiction répressive, et ce même pour la première fois en instance d'appel, serait évitée s'il était prévu qu'il peut «notamment» exercer ce droit par voie de constitution de partie civile.

Le Vice-Premier Ministre souligne qu'il est prévu que l'exercice du droit «peut» être exercé par la constitution de partie civile et ne le «doit» pas.

Il reconnaît que le texte est ambigu.

Il signale qu'il a été introduit à la suite d'une remarque du Conseil d'Etat (Doc. du Sénat n° 873/1, p. 102).

L'article 38 est adopté par 10 voix et 2 abstentions.

Art. 39 à 41

Les articles 39 à 41 ne font pas l'objet d'observations et sont adoptés par 10 voix et 2 abstentions.

Art. 41bis (nouveau)

M. Desaeyere a déposé un amendement tendant à introduire une section «Épuration civique» constituée d'un seul article (Doc. n°1281/7, II).

Le Vice-Premier Ministre déclare que nonobstant le caractère «composite» du projet de loi, cette disposition lui est étrangère. Dès lors, il demande le rejet de l'amendement.

L'amendement de M. Desaeyere est rejeté par 10 voix contre 2.

Section III

Octroi d'une indemnité en cas d'acte intentionnel de violence contre les membres des services de police et de secours et contre les particuliers secourant une victime d'acte intentionnel de violence.

Art. 42

Art. 42, § 1

Deux remarques sont faites dans le cadre de la discussion de cette disposition:

1) Il est observé (M. Verniers) que l'article 42 § 1 prévoit que l'indemnité est due lorsque le dommage résulte de faits constitutifs d'acte intentionnel de violence ou d'explosion d'engins de guerre ou d'engins piégés lors de l'exécution d'une mission de police, de protection, de recours ou de déminage.

Dès lors, la question se pose de savoir si cette disposition vise également la gendarmerie.

De Vice-Eerste Minister wijst erop dat in artikel 42, § 2, de rechthebbenden op de bijzondere vergoeding worden opgesomd. Daar is met name sprake van de personen bedoeld in artikel 2 van de wet van 27 december 1973 betreffende het statuut van het personeel van het actief kader van het operationeel korps van de rijkswacht.

2) In verband met de indexering van het bij artikel 42, § 1, eerste lid, vermelde bedrag, antwoordt de Vice-Eerste Minister op de vraag van een lid (de heer Verniers) dat voor het vastgestelde bedrag het indexcijfer 100 geldt, waardoor dat bedrag momenteel op zowat 2 000 000 F neerkomt.

Hetzelfde geldt voor artikel 43.

Art. 42, § 4

Gevraagd wordt (de heer Henrion) of het verlenen van bijstand bij de aanhouding van de dader wordt gelijkgesteld met vrijwillige hulpverlening aan het slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad of van de ontploffing van een oorlogs- of « valstrik »-tuig.

De Vice-Eerste Minister antwoordt bevestigend.

Artikel 42 wordt eenparig aangenomen.

Art. 43

Artikel 43 geeft geen aanleiding tot bespreking en wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK VII

Andere maatregelen

Art. 93

De Vice-Eerste Minister verklaart dat die bepaling ter aanvulling van artikel 581 van het Gerechtelijk Wetboek tot doel heeft een einde te maken aan de meningsverschillen over de bevoegdheid van de arbeidsrechtbanken inzake betwistingen in verband met de bij artikel 93 vermelde, krachtens de bijzondere machten uitgevaardigde koninklijke besluiten.

Een lid (de heer Delahaye) stipt aan dat het niet alleen om technische meningsverschillen gaat. De bedoelde koninklijke besluiten zijn immers van fiscale en niet van sociale aard. De fiscale aard van die besluiten, en dus hun ongrondwettelijk karakter, blijft nochtans een probleem.

* * *

V. STEMMING

Het wetsontwerp wordt met 9 stemmen en 3 onthoudingen aangenomen.

De Rapporteur,

J. BARZIN

De Voorzitter,

L. REMACLE

Le Vice-Premier Ministre rappelle que l'article 42, § 2, énumère les bénéficiaires de l'indemnité spéciale. Il mentionne notamment les personnes visées à l'article 2 de la loi du 27 décembre 1973 relative au statut du personnel du cadre actif du corps opérationnel de la gendarmerie.

2) En ce qui concerne l'indexation de la somme prévue à l'article 42, § 1, al. 1, le Vice-Premier Ministre précise à la suite d'informations demandées par un membre (M. Verniers) que le montant prévu est fixé à l'indice 100, ce qui équivaut actuellement à un montant de plus ou moins 2.000.000 de francs.

Cette précision vaut également pour l'article 43.

Art. 42, § 4

La question est posée de savoir (M. Henrion) si est assimilé au fait de se porter volontairement au secours d'une victime d'un acte intentionnel de violence ou d'une explosion d'engin de guerre ou d'engin piégé, le fait de prêter main forte à l'arrestation de l'auteur de l'acte.

Le Vice-Premier Ministre répond affirmativement.

L'article 42 est adopté à l'unanimité.

Art. 43

L'article 43 ne fait pas l'objet d'observations et est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE VII

Autres mesures

Art. 93

Le Vice-Premier Ministre déclare que cette disposition qui complète l'article 581 du Code judiciaire a pour objectif de mettre fin à la controverse existant en ce qui concerne la compétence des juridictions du travail relative aux contestations se rapportant aux arrêtés royaux de pouvoirs spéciaux prévus par l'article 93.

Un membre (M. Delahaye) observe que la controverse citée n'est pas seulement technique. Les arrêtés royaux visés ont en effet un caractère fiscal et non social. La nature fiscale de ces arrêtés royaux, et dès lors leur caractère inconstitutionnel, demeure cependant un problème.

* * *

V. VOTE

Le projet de loi est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Le Rapporteur,

J. BARZIN

Le Président,

L. REMACLE

BIJLAGE

Kostprijs van de uitvoering van de wijzigingen, voorgesteld door de amendementen van de heer Mottard (Stuk n° 1281/9, V)

Art. 1

Voorzitter Arbeidshof (+1)	2 456 698
Raadsheren (+2)	4 400 812
Advocaten-generaal (+1)	2 301 225
Substituten-generaal (+1)	2 092 218

Art. 2

Rechters (art. 2) (+1)	1 734 370
1 ^{ste} Substituut (+1)	299 811
Substituten (+1)	1 430 357
Rechters (+1)	1 734 370
1 ^{ste} Substituut (+1)	299 811
Substituten (+1)	1 430 357

+ 18 180 029

Voor de substituten: minimumwedde

Voor de anderen: tussenwedde (9 jaar anciënniteit).

ANNEXE

Coût de la réalisation des modifications proposées par l'amendement de M. Mottard (Doc. n° 1281/9, V)

Art. 1

Président Cour du travail (+1)	2 456 698
Conseillers (+2)	4 400 812
Avocats généraux (+1)	2 301 225
Substituts généraux (+1)	2 092 218

Art. 2

Juges (art. 2) (+1)	1 734 370
1 ^{er} Substitut (+1)	299 811
Substituts (+1)	1 430 357
Juges (+1)	1 734 370
1 ^{er} Substitut (+1)	299 811
Substituts (+1)	1 430 357

+ 18 180 029

Pour les substituts: traitement minimum.

Pour les autres: traitement moyen (9 ans de carrière).